

İfade ve Basın Özgürlüğü Gündemi

EKİM - KASIM - ARALIK 2022

BAĞIŞTIL GÖZLEMLER PLATFORMU

İçindekiler

Editörden	3
2022'nin Son Çeyreğinde Basın Özgürlüğü Ortamı	5
Yasal Düzenlemeler ve Siyasi Gelişmeler	8
"Dezenformasyon" Yasası Yürürlüğe Girdi	
Danıştayın Basın Kartı Yönetmeliğine Dair İptal Kararı	
Siyasi Baskılar	
AİHM ve Yüksek Yargı Kararları	12
AİHM Kararları	
Anayasa Mahkemesi Kararları	
Yargıtay Kararları	
Yargısal İhlaller	15
Rakamlarla Gazeteci Yargılamaları: Davalar, Cezalar, Beraatlar	
Gözaltı ve Soruşturmalar	
Tutuklamalar ve Tahliyeler	
Yargılamalarda Neler Oldu?	
Gazetecilere Yönelik Saldırı ve Engellemeler	40
RTÜK ve BİK Cezaları	45

Punto 24 Bağımsız Gazetecilik Derneği (P24) bünyesinde 2017 yılından beri çalışmalarını sürdüren Expression Interrupted platformu olarak *İfade ve Basın Özgürlüğü Gündemi* raporlarımızın sekizincisiyle karşınızdayız. 2022 yılının son raporu olan bu çalışma, Ekim, Kasım ve Aralık aylarını kapsamakta.

İlk kez 2021 yılında yayımlamaya başladığımız *İfade ve Basın Özgürlüğü Gündemi* raporları, Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğü ortamına kapsayıcı bir bakış sunmayı hedefliyor. Gazetecilere yönelik yargılamalar Türkiye'de halen basın ve ifade özgürlüğü üzerindeki en yaygın baskı aracı olmayı sürdürüyor. Dolayısıyla raporumuzda bu üç aylık süre içerisinde görülen gazeteci davalarından derlenen istatistikler ve davalara dair ayrıntılı bilgiler bulacaksınız. Ancak basın ve ifade özgürlüğünü hedef alan baskılar yargılamalarla sınırlı değil. Kısıtlayıcı yasal mevzuatın yanı sıra devlet kurumları ve yetkililerinin tutum ve faaliyetleri basın ve ifade özgürlüğü ile halkın haber alma özgürlüğü alanındaki genel yasal ve siyasi çerçeveyi belirlemekte. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ilgili hukuki içtihadı oluştururken Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ile Basın İlan Kurumu (BİK) gibi düzenleyici kurumlar da ceza politikalarıyla medya kuruluşları üzerinde mali baskı oluşturup bu kuruluşları yayın çizgilerini belli siyasi kriterlerle uyumlu hale getirmeye zorlayabiliyor. Öte yandan gazetecilere yönelik polis şiddeti ve sivil kişiler tarafından düzenlenen fiziksel saldırılar da Türkiye'deki basın özgürlüğü ortamının giderek kronikleşen bir unsuru. Tüm bu başlıkları raporumuzda ayrıntılarıyla işlemeye çalıştık.

Rapordaki bilgiler Expression Interrupted tarafından yürütülen kapsamlı dava takip ve medya ve açık kaynak bilgi kaynaklarının takibi çalışmalarına dayanmakta. Bahsi geçen çalışmalarımızı ayrıntılı olarak [internet sitemiz](#) üzerinden

de takip edebilirsiniz. Benzer şekilde, rapordaki verilerin Expression Interrupted ekibi tarafından yürütülen dava ve gündem takip çalışmalarından elde edilen verilerle sınırlı olduğunu hatırlatmak isteriz. Bu nedenle raporun ilgili gelişmelerin tümünü kapsamaması beklenmemeli.

Raporun, bu alanda üretilen diğer değerli çalışmalara ve daha da önemlisi Türkiye’de basın ve ifade özgürlüğünün Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve uluslararası insan hakları standartlarına uygun biçimde tesis edilmesine katkıda bulunması umuduyla.

2022'NİN SON ÇEYREĞİNDE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ORTAMI

2022'nin son çeyreği, Türkiye'de ifade ve basın özgürlüğü alanında yaşanan gerilemenin daha da derinleştiği bir dönem oldu. Hükümetin uzun zamandır hazırlıklarını sürdürdüğü "dezenformasyonla mücadele" düzenlemesi bu dönemde Mecliste kabul edilerek yasalaştı. Yasalaşan 40 maddelik düzenlemenin "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymayı" suç haline getiren 29. maddesinin özellikle yaklaşan 2023 seçimlerine giden süreçte bilgi ve haber akışını kısıtlayacağı ve sansür ve otosansürü daha da yaygınlaştıracığı öngörülürken internet haber siteleri ve sosyal medya platformlarına yönelik maddelerin uygulamada ne tür kısıtlamalara yol açacağıнын önümüzdeki aylarda netleşmesi bekleniyor.

"Dezenformasyonla mücadele" amaçlı yasa hazırlıklarını ilk kez Temmuz 2021'de duyuran Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye'de muhalefet partisinin "yalan terörünü siyasetinin tek malzemesi yapmış durumda" olduğunu söylemiş, bununla mücadele etmek için yeni bir yasa gerektiğini savunmuştu. Yasa çıktıktan kısa bir süre sonra Emniyet Genel Müdürlüğü, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu hakkında uyuşturucu ticaretiyle ilgili açıklamaları nedeniyle "dezenformasyon" yasası kapsamında dava açılmasını istedi. Bitlis'te gazetecilik yapan Sinan Aygül ise bir çocuğa yönelik cinsel istismar iddialarıyla ilgili sosyal medya paylaşımlarının ardından gözaltına alındı. Aygül, "dezenformasyon" yasası olarak bilinen Türk Ceza Kanunu (TCK) 217/A maddesi kapsamında tutuklanan ilk gazeteci oldu.

Hükümetin uzun süredir hazırlıklarını sürdürdüğü "dezenformasyon" düzenlemesi yasalaşarak yürürlüğe girdi. İstiklal Caddesi'nde meydana gelen bombalı saldırının ardından sosyal medya platformlarına erişim engellendi

İstanbul'da İstiklal Caddesi'nde 13 Kasım tarihinde düzenlenen ve altı kişinin hayatını kaybetmesine neden olan bombalı saldırının ardından yaşanan

sosyal medya platformlarına yönelik bant daraltma uygulaması ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tarafından getirilen yayın yasağıyla saldırı sonrası bilgi akışı son derece kapsamlı bir biçimde kısıtlandı. Hukukçular, bilhassa bant daraltma uygulamasının tüm toplumun ifade özgürlüğü ve bilgi alma hakkına yönelik keyfi bir müdahale olduğunu belirtirken bu tür ağır müdahalelere özellikle seçim döneminde başvurulabileceği ihtimali seçim güvenliğiyle ilgili endişeleri artırdı.

İnsan hakları savunucuları ve sivil topluma yönelik baskılar, Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konseyi Başkanı ve hak savunucusu Şebnem Korur Fincancı'nın Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) tarafından PKK hedeflerine karşı kimyasal silah kullanıldığı iddialarının araştırılması gerektiğine dair açıklamaları nedeniyle gözaltına alınıp tutuklanmasıyla arttı. Fincancı ve diğer TTB Merkez Konseyi üyeleri hakkında "terör örgütü üyeliği" suçlamasıyla ayrı bir soruşturma başlatıldığı da haberlere yansdı. Gezi Davası'nda tutuklu iş insanı Osman Kavala'ya verilen ağırlaştırılmış müebbet ve yedi hak savunucusuna verilen 18'er yıllık hapis cezaları istinaf mahkemesince onandı. Göç İzleme Derneğinin (GÖÇİZDER) üye ve yöneticileri ile Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) sosyal hizmet uzmanı Bilal Yıldız'ın da aralarında bulunduğu 17'si tutuklu 23 hak savunucusunun yargılandığı davanın rapora konu dönemde görülen ilk duruşmasında dört tutuklu sanık tahliye edilirken Yargıtay, Büyükada Davası olarak bilinen davada hak savunucuları Taner Kılıç, İdil Eser, Özlem Dalkıran ve Günal Kurşun hakkında verilen mahkûmiyet kararlarını bozarak yeniden yargılamanın önünü açtı.

Gazetecilere yönelik yargısal baskılara bakıldığında, tutuklu gazeteci sayısında 2022 yılının ortalarından beri yaşanan artış, Kürt basınına yönelik baskıların yoğunlaşmasıyla bu dönemde de devam etti. Haziran ayında Diyarbakır'da Kürt medya kuruluşlarında çalışan 16 gazeteci ve medya çalışanının tutuklanmasının ardından Ekim ayında da Ankara'da Mezopotamya Ajansı ve JinNews çalışanı dokuz gazeteci tutuklandı. Böylece sadece beş ayda Kürt medya kuruluşlarında çalışan 25 gazeteci tutuklanmış oldu. Expression Interrupted verilerine göre, 2022 sonu itibarıyla cezaevindeki gazeteci sayısı 75.

Yılın son üç ayında gazetecilerin sanık olarak yargılandığı toplam 99 dava görülürken bu davalarda altısı yabancı uyruklu 173 gazeteci hâkim karşısına çıktı. Karara bağlanan 29 davanın 16'sında toplam 25 gazeteci hakkında mahkûmiyet kararı verildi. 17 gazeteci toplamda 47 yıl 8 ay 1 gün hapis cezasına, sekiz gazeteci 82 bin 40 lira para cezasına çarptırıldı. 15 gazeteci hakkında 11 yeni dava açıldı. 32 gazeteci gözaltına alındı. En az dokuz gazeteci hakkında soruşturma açıldı.

Yılın son üç ayında 173 gazetecinin yargılandığı 99 dava görüldü. 25 gazeteci toplam 47 yıl 8 ay 1 gün hapis cezası ve 82 bin 40 lira para cezasına çarptırıldı. 15 gazeteciye 11 yeni dava açıldı. 32 gazeteci gözaltına alındı

Dava ve soruşturmaların yanı sıra gazetecilere yönelik şiddet ve engellemeler de bu dönemde hız kesmedi. Gazetecilere yönelik en az 19 saldırı, şiddet içeren polis müdahalesi ve tehdit vakası yaşandı.

Orantısız ceza kararlarıyla muhalif medya kuruluşlarını mali baskı altında tutmakla suçlanan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) ve Basın İlan Kurumunun (BİK) uygulamaları bu dönemde de eleştirilerin hedefi oldu. RTÜK Üyesi İlhan Taşçı'nın açıkladığı 2022 rakamlarına göre RTÜK, yıl boyunca ağırlıklı olarak Halk TV, Tele 1 ve KRT TV gibi muhalif kanalları cezalandırırken hükümet yanlısı pek çok televizyon kanalına hiç ceza vermedi. Taşçı'nın açıkladığı rakamlara göre RTÜK 2022 yılında Halk TV'ye 23, Tele 1'e 16, KRT TV'ye altı, Fox TV'ye beş, Flash TV'ye dört defa olmak üzere toplam 54 ceza verirken TGRT'ye iki, Beyaz TV ve ATV'ye birer defa ceza verdi. A Haber, Ülke TV, Kanal 7, TV Net ve TV 24'e ise hiç cezai yaptırım uygulanmadı. Üst Kurulun Halk TV, Tele 1, KRT, Fox TV ve Flash TV'ye verdiği cezaların toplamı 17 milyon 335 bin lira tutarında olurken TGRT, Beyaz TV ve ATV'ye uygulanan cezaların toplam miktarı 1 milyon 674 bin lira olarak kaydedildi.

BİK tarafından resmi ilan yayımlama hakkı kalıcı olarak iptal edilen *Evrensel* gazetesinin rapora konu dönemde bu karara yönelik yaptığı itirazları reddedildi. Ocak 2020'den beri BİK kararıyla resmi ilan alamayan *Yeni Asya* gazetesinin ilan yasağı ise aynı dönemde 1000. gününü doldurdu.

YASAL DÜZENLEMELER VE SİYASİ GELİŞMELER

“Dezenformasyon” Yasası Yürürlüğe Girdi

Rapora konu dönemde, hükümetin uzun zamandır hazırlıklarını sürdürdüğü ve kamuoyunda “dezenformasyon yasası” olarak bilinen Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulunda Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) oylarıyla kabul edilerek yasalaştı.

40 maddeden oluşan yasa, 18 Ekim 2022 günü Resmî Gazete’de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla yayımlanarak yürürlüğe girdi. Yasanın 29. maddesinin yürürlüğe girmesiyle, Türk Ceza Kanunu’na “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” suçuna 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası öngören 217/A maddesi eklendi.

Ana muhalefet partisi CHP, söz konusu kanunun 29. maddesinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması talebiyle Anayasa Mahkemesine başvurdu. Mahkeme yaptığı inceleme neticesinde başvurunun esaslanmasına karar verdi.

Yasayla ayrıca internet haber siteleri de Basın Kanunu kapsamına alındı ve internet haber siteleri için cevap ve düzeltme yayımlama yükümlülükleri getirildi. Haber sitelerinin Basın Kanunu kapsamına alınmasıyla BİK tarafından belirlenecek kriterler doğrultusunda internet haber siteleri de resmi ilanlardan faydalanabilecek, çalışanları basın kartı alabilecek.

Yasaya göre, sosyal medya platformlarına getirilen temsilci bulundurma zorunluluğu kapsamında söz konusu temsilcinin artık yalnızca Türk vatandaşı olması yeterli olmayacak, temsilcinin Türkiye’de ikamet etmesi de gerekecek.

Yasayla birlikte basın kartı başvurusu, niteliği ve türleri de belirlendi. Buna göre, basın kartı başvurusu İletişim Başkanlığına yapılacak.

Muhalefet partileri ve basın ve ifade özgürlüğü kuruluşları tarafından “sansür yasası” olarak adlandırılan 40 maddelik düzenlemenin sosyal medya ve internet medyasında sansür ve otosansürü daha da yaygınlaştırması ve sosyal medya platformlarına yönelik kısıtlamaları artırması bekleniyor. Yasa tasarısının Mecliste görüşüldüğü sırada aralarında P24’ün de bulunduğu 22 uluslararası medya özgürlüğü, ifade özgürlüğü ve gazeteci örgütü, bir [ortak açıklama](#) yayımlayarak milletvekillerine tasarıya karşı oy kullanmaları çağrısında bulundu. Açıklamada “Muğlak bir ifade ile oluşturulmuş olan dezenformasyon ve ‘kasit’ tanımlarıyla, Türkiye’nin son derece siyasallaşmış yargısı tarafından denetlenen tasarı, milyonlarca internet kullanıcıını da cezai yaptırım riskiyle karşı karşıya bırakacak ve 2023 seçimleri öncesinde kapsamlı bir sansüre ve otosansüre yol açabilecektir” denildi.

Yasaya yönelik eleştirilere dair ayrıntıları ilgili haberlerimizde ([burada](#) ve [burada](#)) okuyabilirsiniz.

Danıştayın Basın Kartı Yönetmeliğine Dair İptal Kararı

Rapora konu dönemde basın ve ifade özgürlüğünü etkileyen mevzuatta bir başka değişiklik de Danıştay tarafından yapıldı. Basın Kartı Yönetmeliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin bazı maddelerinin yürürlüğünün durdurulması ve iptali istemiyle Çağdaş Gazeteciler Derneği ve DİSK Basın İş’in Danıştayda açtığı dava sonuçlandı. Danıştay 10. Daire, İletişim Başkanlığı tarafından 21 Mayıs 2021’de Basın Kartı Yönetmeliği’nde yapılan bazı değişikliklerin yürütmesini durdurdu.

Daire, basın kartı iptalinde Basın Kartı Komisyonunun devre dışı bırakılıp İletişim Başkanı’nın yetkili kılınmasını ve RTÜK ile kamu kurumlarında çalışanlara basın kartı verilmesi gibi bazı düzenlemeleri hukuka uygun bulmadı. Danıştay daha önce de yönetmelikteki bazı maddelerin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiş, bunun üzerine İletişim Başkanlığı yönetmelikte yeniden düzenleme yapmıştı. Karar ile ikinci değişikliğin bazı maddeleri de durdurulmuş oldu.

Daire, bazı maddelerdeki durdurma talebini ise reddetti.

Siyasi Baskılar

2022'nin son çeyreğinde, basın özgürlüğünü kısıtlayıcı unsurlardan biri de gazetecilere yönelik hedef gösterici açıklamalar, idari tedbirler, keyfi akreditasyon uygulamaları ve siyasetçilerin şikâyetleriyle açılan davalar oldu.

Yurt dışında yaşayan gazeteci Can Dünder, İçişleri Bakanlığının "terör arananlar" listesine eklendi. "Gri" kategoride yer alan Dünder'in "FETÖ/PDY terör örgütü üyesi" olarak arandığı ifade edildi. İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi, Dünder'a 2015'te yayımlanan MİT TIR'ları haberi nedeniyle 27 yıl 6 ay hapis cezası vermişti. Dünder'ın mal varlığına da el konulmuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsveç Başbakanı Ulf Kristersson'ın Ankara'ya ziyareti sırasında yaptığı açıklamada isim vererek kapatılan *Today's Zaman* gazetesinin eski Genel Yayın Yönetmeni Bülent Keneş'in iadesini istedi. Erdoğan, "FETÖ terör örgütünden İsveç'te olan Bülent Keneş'in, bu teröristin Türkiye'ye deport edilmesi bizler için büyük önem arz ediyor" ifadesini kullandı. İade talebi İsveç Yüksek Mahkemesi tarafından reddedildi. Mahkeme, talebin "siyasi suçlarla ilgili olduğu gerekçesiyle" iadenin önünde engeller olduğuna hükmetti.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, 18 Kasım tarihinde *BirGün* gazetesinde yayımlanan "Deniz manzaralı araziyi Varank'ın 'kuzeni' kaptı!" başlıklı haber nedeniyle *BirGün* muhabiri İsmail Arı'dan şikâyetçi oldu. Varank'ın suç duyurusunda Arı'nın söz konusu haberle "kamu görevlisine alenen hakaret ettiği, kamuoyu önünde Varank'a yönelik güvensizlik yaratılmasına neden olduğu" iddia edilerek "kamu görevlisine hakaret" suçlamasıyla yargılanması istendi. Soruşturma daha sonra Arı aleyhine davaya dönüştü. Davanın ilk duruşması Nisan'da görülecek.

Gazetecilere yönelik siyasi figürlerin şikâyetiyle açılan bir diğer dava ise *Evrensel* gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Görkem Kınacı ve İmtiyaz Sahibi Kürşat Yılmaz'ı hedef aldı. Hükümet

yanlısı Turkuvaz Medya Grubu Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak'ın kardeşi Serhat Albayrak'ın şikâyetiyle açılan davanın nedeni suç örgütü lideri Sedat Peker'in Albayrak'la ilgili iddialarına ilişkin gazetede yayımlanan haberler. Albayrak'ın avukatları tarafından verilen suç duyurusu dilekçesinde "haberlerde yer alan hakaret ve iftiralar müvekkilimizin kişilik hakkı ihlaline sebebiyet vermekte olup, suç teşkil etmektedir" ifadelerine yer verildi.

Gazetecilere yönelik keyfi akreditasyon uygulamalarının kayda geçen mağdurları ise Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Ankara Şube Başkanı gazeteci Sibel Hürtaş ve Deutsche Welle muhabiri Alican Uludağ oldu. Hürtaş, "dezenformasyon" yasası olarak bilinen kanun teklifinin görüşmelerini izlemek için Meclise gitti ancak polisler tarafından kendisine Meclise girişinin yasaklandığı söylendi. Alican Uludağ ise Anayasa Mahkemesinin yeni üyesi Muhterem İnce'nin yemin törenine katılması için Anayasa Mahkemesi tarafından davet edildi, ancak daha sonra Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığının müdahalesiyle ismi davetli listesinden çıkarıldı. Uludağ'ın basın kartının da Eylül ayında İletişim Başkanlığı tarafından iptal edildiği öğrenildi.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Halk TV'de yayımlanan bir programda sarf ettiği sözleri nedeniyle gazeteci Şirin Payzın'ı sosyal medya hesabından yaptığı bir paylaşım ile hedef aldı. Soylu paylaşımında "Kana susamış vampirler... Bir Başbakanın iki Bakanın kanını içtiler, yetmedi. Batı'nın ve Soros'un Operasyon Çocukları... Elinizden geleni ardınıza koymayın" ifadelerini kullandı.

Al-Monitor yazarı Amberin Zaman, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ile Londra'da görüşmesinden bir fotoğraf paylaştıktan sonra sosyal medyada çok sayıda tehdit mesajı aldı. Zaman'ı hedef gösterenler arasında yer alan AKP milletvekili Mehmet Ali Çelebi Twitter paylaşımında "Amberin Zaman... -PKK-Öcalan sever -Sözde Soykırımcı -Taraf Gazetesi yazarı...Ergenekon Balyoz tetikçisi -FETÖ destekçisi olduğu için hakkında yakalama kararı var..." ifadelerini kullandı.

AİHM VE YÜKSEK YARGI KARARLARI

AİHM Kararları

Uygulanmayan kararlar: Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş davaları

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) tutuklu iş insanı Osman Kavala ve tutuklu Halkların Demokratik Partisi (HDP) eski Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş başvurularında verdiği ihlal kararları 2022'nin son çeyreğinde de uygulanmadı.

AİHM kararlarının uygulanmasının denetlenmesinden sorumlu olan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Kavala davasını rapora konu dönemde iki kez görüştü. Komite, 19-20 Ekim 2022 tarihinde yaptığı toplantıda AİHM'nin Osman Kavala kararının uygulanmasına ilişkin Türk yetkililerle yapılacak görüşmeler için büyükelçilerden oluşan bir temas grubu oluşturmaya karar verdiğini [duyurdu](#).

Bakanlar Komitesi 6-8 Aralık tarihlerinde düzenlenen toplantısında ise hem Kavala hem de Demirtaş kararlarını ele aldı. Kavala ve Demirtaş'ın bir an önce serbest bırakılması çağrısını yineleyen Bakanlar Komitesi, Kavala'ya yöneltilen suçlamalardan doğan tüm olumsuz sonuçların bir an önce giderilmesini [istedi](#). Demirtaş davası ile ilgili olarak alınan [kararda](#) ise Anayasa Mahkemesinin Demirtaş'ın başvurusunu mümkün olan en kısa sürede karara bağlaması gerektiği vurgulandı. Toplantıda ayrıca AİHM kararının uygulanmasına ilişkin durumda herhangi bir değişiklik olmaması halinde Komitenin Mart 2023'te düzenlenecek toplantısında görüşülmek üzere bu konuda bir ara karar tasarısı hazırlanmasına da karar verildi.

Yeni kararlar

AİHM, HDP'li milletvekillerinin başvurusunda ihlal kararı verdi:

Rapora konu dönemde AİHM, 2016 yılında tutuklanan 13 HDP'li milletvekilinin başvurusunu karara bağladı. Mahkeme, vekillerin tutuklanmaları nedeniyle ifade özgürlüğü ve seçme ve seçilme haklarının ihlal edildiğine [karar verdi](#). Başvuru HDP eski Eş Genel

Başkanı Figen Yüksekdağ ile İdris Baluken, Besime Konca, Abdullah Zeydan, Nihat Akdoğan, Selma Irmak, Ferhat Encü, Gülser Yıldırım, Nursel Aydoğan, Çağlar Demirel, Ayhan Bilgen, Burcu Çelik ve Leyla Birlik adına yapılmıştı.

AİHM, bire karşı altı oyla aldığı kararda ifade özgürlüğü ve seçme ve seçilme özgürlüğünün yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 5. ve 18. maddelerinin de ihlal edildiğine hükmetti. Kararda tek karşı oyu Türkiyeli yargıç Saadet Yüksel kullandı.

Anayasa Mahkemesi Kararları

Erdal Süsem başvurusu: Anayasa Mahkemesi, Mart 2011'den bu yana "anayasal düzeni silah zoruyla yıkmak" suçlamasıyla cezaevinde bulunan Eylül dergisi editörü Erdal Süsem'in, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine hükmetti. Rapora konu dönemde yayımlanan 13 Eylül tarihli **kararda** yüksek mahkeme, Süsem'in müebbet hapis cezasına çarptırılmasıyla sonuçlanan dosyanın tekrar yargılama yapılması için İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine ve Süsem'e 20 bin TL manevi tazminat ödenmesine karar verdi.

Hacı Boğatekin başvurusu: Anayasa Mahkemesi, Adıyaman'ın Gerger ilçesinde yayımlanan *Gerger Fırat* gazetesinin sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü olan Hacı Boğatekin'in 2008 yılında gazetede yayımlanan "Feto ile Apo" başlıklı köşe yazısı nedeniyle suçu ve suçluyu övmek suçlamasıyla bir yıl hapis cezasına çarptırılmasının ifade ve basın özgürlüğü ihlali olduğuna karar verdi. 19 Ekim tarihli **kararda**, ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için dosyanın yeniden yargılama yapılmak üzere Adıyaman 1. Ağır Ceza Mahkemesine gönderilmesine hükmedildi.

Yargıtay Kararları

Yargıtay Büyükada Davası'ndaki mahkûmiyet kararlarını bozdu:

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, kamuoyunda "Büyükada Davası" olarak bilinen 11 insan hakları savunucusunun yargılandığı davada verilen

mahkûmiyet kararlarını bozdu. Dosya yeniden yargılama için ilgili mahkemelere gönderildi.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 17 Ekim 2022 tarihli kararında Uluslararası Af Örgütü Onursal Başkanı Taner Kılıç'a verilen hapis cezasını "eksik araştırma" ile hüküm kurulması, diğer sanıklar akademisyen Günal Kurşun, Af Örgütü Türkiye eski direktörü İdil Eser ve Af Örgütü Türkiye Şubesi kurucu üyesi Özlem Dalkıran hakkındaki ceza kararlarını da "kanuna aykırılık" nedeniyle bozdu.

Temmuz 2020'de sonuçlanan davada Taner Kılıç'a "silahlı terör örgütü üyeliği" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay, Günal Kurşun, İdil Eser ve Özlem Dalkıran'a ise "örgüte yardım" suçlamasıyla 1 yıl 13 ay hapis cezası verilmişti.

Gazeteci Mehmet Güleş'e verilen ceza bozuldu: Yargıtay 3. Ceza Dairesi, Aralık 2016'da tutuklanan ve sosyal medyadaki haber paylaşımları nedeniyle 3 Mayıs 2017'de ceza olarak 4 yıl 8 ay hapis yatan gazeteci Mehmet Güleş'e verilen cezayı bozdu. Daire, cezada artırım hükümlerinin uygulanması nedeniyle alt sınırdan uzaklaşılarak verilen cezayı orantısız buldu ve bozma yönünde karar verdi. Güleş, "örgüt üyeliği" suçlamasıyla 6 yıl 3 ay, "örgüt propagandası" suçlamasıyla da 3 yıl 1 bir ay 15 gün hapis cezasına çarptırılmıştı.

Gazeteci Ece Sevim Öztürk'ün cezası bozuldu: Gazeteci Ece Sevim Öztürk'e sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "örgüt üyeliği" suçundan verilen 3 yıl 1 ay 1 günlük hapis cezası, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin 18 Ekim 2022 tarihli kararıyla bozuldu. Bozma ilamında, "Saniğin silahlı terör örgütüne yardım etmek kastıyla hareket ettiğine dair, her türlü şüpheden uzak somut delile dayanmayan gazetecilik faaliyeti kapsamında kalan eylemlerinden dolayı mahkûmiyet hükmü kurulamayacağı gözetilmeksizin, beraati yerine delillerin değerlendirilmesinde düşülen yanlış sonucu yazılı şekilde mahkûmiyet hükmü kurulması kanuna aykırı olduğundan hükmün bozulmasına oybirliğiyle karar verildi" denildi.

YARGISAL İHLALLER

Rakamlarla Gazeteci Yargılamaları: Davalar, Cezalar, Beraatlar

Gazetecilere yönelik yargılamalar 2022'nin son çeyreğinde de hız kesmeden devam etti. Yılın son üç ayında gazetecilerin sanık olarak yargılandığı toplam 99 dava görülürken bu davalarda altısı yabancı uyruklu 173 gazeteci hâkim karşısına çıktı. Karara bağlanan 29 davanın 16'sında toplam 25 gazeteci hakkında mahkûmiyet kararı verildi. 17 gazeteci toplamda 47 yıl 8 ay 1 gün hapis cezasına, sekiz gazeteci 82 bin 40 lira para cezasına çarptırıldı. 12 davada 15 gazeteci beraat etti. İki gazeteci hakkında açılan bir tazminat davası ise reddedildi.

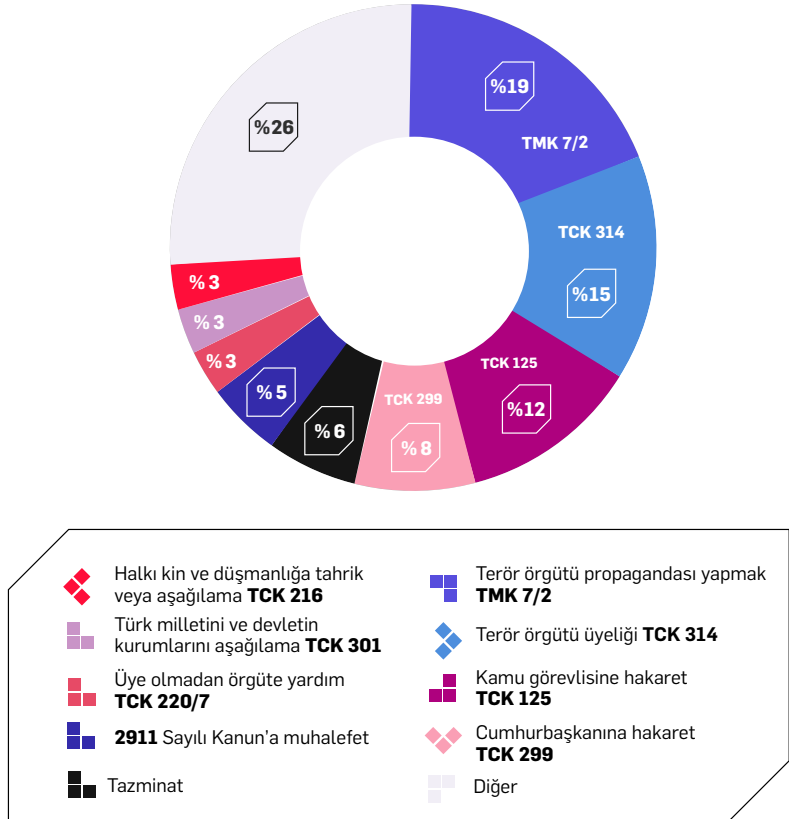
Aynı dönemde istinaf mahkemeleri olarak bilinen bölge adliye mahkemelerinde ise toplam yedi gazetecinin yargılandığı iki dava karara bağlandı. Bu davalarda beş gazeteci hakkında önceden verilen toplam 8 yıl 4 ay hapis cezası onandı. Bir gazeteci hakkında verilen 1 yıl 12 ay 17 gün hapis cezası "hatalı" bulunarak cezanın "üst sınırdan verilmesi gerektiği" gerekçesiyle bozuldu. Bir gazeteci hakkında verilen beraat kararı ise "yerinde olmadığı" sebebiyle bozularak gazetecinin cezalandırılması istendi.

Yargılamalarda öne çıkan suçlamalara bakıldığında, terör ve hakaret suçlamaları yine ilk sıralarda yer aldı. Expression Interrupted tarafından yürütülen dava takip çalışmalarından elde edilen verilere göre, 2022'nin son çeyreğinde ilk derece mahkemelerinde görülen davalarda 22 kez Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 125. maddesinde düzenlenen "kamu görevlisine hakaret," 21 kez Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) 7/2. maddesinde düzenlenen "örgüt propagandası," 14 kez TCK 314. maddesinde düzenlenen "örgüt üyeliği" ve 12 kez de TCK 229. maddesinde düzenlenen "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamaları kullanıldı.

Gazeteciler dokuz davada "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" suçlamasıyla yargılanırken yedi davada "iftira" (TCK 267) suçlaması kullanıldı. Toplam altı davada ise gazeteciler tazminat talebiyle yargılandı. "Terörle mücadelede

görev almış kişileri hedef göstermek” (TMK 6/1) ve “halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama” (TCK 216) suçlamaları da altışar kez kullanıldı. “Üye olmadan terör örgütüne yardım etmek” (TCK 220/7) ve “Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ve devletin yargı organlarını alenen aşağılamak” (TCK 301) suçlamaları beşer kez, “kişisel verileri ele geçirmek ve yaymak” (TCK 136) dört kez, “suçu ve suçluyu övmek” (TCK 215) üç kez, “terör örgütlerinin açıklamalarını yayımlamak” (TMK 6/2) ise iki kez kullanıldı.

Gazeteci davalarında en sık kullanılan suçlamalar

2022'nin rapora konu son çeyreğinde 15 gazeteci hakkında 11 yeni dava açıldı.

Aynı dönemde en az iki gazeteci ise (Beyza Kural, Gökhan Biçici) sanık olarak değil, maruz kaldıkları ihlaller nedeniyle müşteki olarak hâkim karşısına çıktı.

Yargılamalarla ilgili ay bazlı istatistikler şöyle:¹

Ekim 2022

Ekim ayı içerisinde toplam 58 gazetecinin yargılandığı 46 dava görüldü.

Davaların 33'ü ileri tarihlere ertelenirken 13 tanesi sonuçlandı.

Karara bağlanan 13 davanın altısında toplam sekiz gazeteci hakkında (Barış Barıştıran, Uğur Dünder, Görkem Kınacı, Uğur Şahin, Uğur Koç, Hasan Tolga Balcılar, İnci Aydın, Doğan Akın) beraat kararı verilirken Hasan Tolga Balcılar hakkında aynı zamanda tahliye kararı verildi.

Mahkûmiyet kararıyla sonuçlanan yedi davada beş gazeteci (Çetin Kurşun, Faruk Eren, Furkan Karabay, Mehmet Emin Kurnaz, İsmail Arı) toplam 20 yıl 8 ay 10 gün hapis cezasına çarptırıldı. Üç gazeteci ise toplam 38 bin 320 TL tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Beş gazeteci (Nişmiye Güler, Özgür Boğatekin, Hacı Boğatekin, İbrahim Aydın, İsmail Arı) hakkında ise üç yeni dava açıldı.

2022 EKİM

Yargılanan gazeteci sayısı	58
Dava sayısı	46
Ertelenen dava sayısı	33
Sonuçlanan dava sayısı	13
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	7
Beraat kararı verilen dava sayısı	6
Yeni dava sayısı	3

¹ Üç aylık istatistikler ile aylık istatistikler arasındaki farklar aynı gazetecinin birden fazla davada yargılanması, bir davada birden fazla gazetecinin yargılanması ve bir davanın üç aylık süre içinde birden fazla duruşmasının görülmüş olmasından kaynaklanmaktadır.

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kapatılan *Azadiya Welat* gazetesi muhabiri Çetin Kurşun “örgüt üyeliği” suçlamasıyla 8 yıl 3 ay, “örgüt propagandası” suçlamasıyla 5 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Cezada indirimle gidilmezken Kurşun hakkında hükümle beraber tutuklanmasına yönelik yakalama kararı çıkartıldı.

Gerçek Gündem Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Faruk Eren ve Gerçek Gündem editörü Furkan Karabay, “Yargıda ‘Antalya’ operasyonunda ‘İstanbul’ ayrıtısı: Atanan savcılar neyin göstergesi?” başlıklı haber nedeniyle “kamu görevlisine hakaret” suçlamasıyla yargılandıkları davada ayrı ayrı 2 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

BirGün gazetesi politika editörü Mehmet Emin Kurnaz hakkında, “kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret” ve “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamalarıyla yargılandığı davada mahkûmiyet kararı verildi. Gazetenin 25 Mayıs 2021 tarihli nüshasında yayımlanan “Çetelerin İktidarı” başlıklı yazısı nedeniyle yargılanan Kurnaz’a, her iki suçtan ayrı ayrı 11 ay 20 gün hapis cezası verildi. Her iki cezada da hükmün açıklanması geri bırakıldı.

SADAT’ın, *Evrensel* gazetesine ve yazarı Yusuf Karadağ’a bir köşe yazısını gerekçe göstererek “kişilik haklarına saldırı” suçlamasıyla açtığı tazminat davası kısmen kabul edildi. Mahkeme, *Evrensel* gazetesine 15 bin TL manevi tazminat cezası verdi.

Gazeteci Mehmet Kızmaz ve *Cumhuriyet* gazetesine, 23 Ekim 2021’de *Cumhuriyet*’te yayımlanan “Ensar, TÜRGEV, TÜGVA paralel terör örgütü gibi” başlıklı haber nedeniyle TÜGVA’nın açtığı tazminat davasını kısmen kabul eden mahkeme, Kızmaz ve *Cumhuriyet* gazetesini 15 bin TL tazminat ödemeye mahkûm etti.

Suç örgütü lideri Galip Öztürk’ün müebbet hapis cezasının onanmasının ardından firari iken sosyal medyada paylaştığı karede aynaya yansıyan kişinin eski Samsun Adalet Komisyonu Başkanı hâkim Kemal Alver olduğunu ortaya çıkaran Samsun Etik Haber sitesi Genel Yayın Yönetmeni Berat Gonca, Alver’in şikâyeti üzerine 8 bin 320 TL tazminat cezasına mahkûm edildi. Gonca, Alver’in yayından

kaldırılan haberin tekrar gündeme getirildiği gerekçesiyle kendisi hakkında suç duyurusunda bulunduğu açıklandı.

BirGün gazetesi muhabiri İsmail Arı, "Kızılay Başkanı ile Genel Müdürü'ne kesilen para cezalarının belgelerine BirGün ulaştı" başlıklı haberi gerekçe gösterilerek "kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirmek ve yaymak" suçlamasıyla yargılandığı davada iki yıl hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

Gazeteci İnci Aydın, *Yeni Yaşam* gazetesinin *Kadın* ekinde yer alan "İktidara notumuz yok lafımız var: Haksızlıklarınla göndereceğiz!" başlıklı yazı nedeniyle "terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek" suçlamasıyla yargılandığı davada beraat etti.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eski avukatı Mustafa Doğan İnal'ın şikâyeti üzerine "hakaret" ve "iftira" suçlamalarıyla yargılanan gazeteci Doğan Akın beraat etti.

Osmaniye'de gazetecilik yapan Hasan Tolga Balcılar, geçen yıl evine düzenlenen bir polis baskısıyla ilgili olarak yaptığı yorumda Terörle Mücadele Şube müdürünün ismini açıkladığı gerekçesiyle "terörle mücadelede görev alan kamu görevlisini hedef göstermek" suçlamasıyla tutuklu yargılandığı davadan beraat etti. Mahkeme beraatla beraber Balcılar'ın tahliyesine karar verdi.

KHK ile kapatılan Özgür Gün TV'nin eski sorumlu müdürü Barış Barıştıran, Diyarbakır'da 26 Mart 2016'da yapılan DTK olağanüstü kongresini canlı olarak yayımlaması nedeniyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla yeniden yargılandığı davada beraat etti.

Gazeteci Uğur Dündar, sosyal medya hesabından suç örgütü lideri Sedat Peker'i etiketleyerek paylaştığı bir tweet ve yaptığı bir konuşma gerekçesiyle "suçu ve suçluyu övme" suçlamasıyla açılan davanın ilk duruşmasında beraat etti.

Anayasa Mahkemesi üyesi İrfan Fidan'ın şikâyeti üzerine haklarında "iftira" ve "kamu görevlisine hakaret" suçlamalarıyla dava açılan

Evrensel gazetesi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Görkem Kınacı, *BirGün* gazetesi Haber Müdürü Uğur Şahin ve *birgun.net* Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Uğur Koç beraat etti.

Ekim ayında görülen 46 davada 10'ar kez kullanılan "hakaret" ve "örgüt propagandası" suçlamaları en fazla kullanılan suçlamalar oldu. Bunun yanı sıra yedişer kez "örgüt üyeliği" ve "Cumhurbaşkanına hakaret," üçer kez "2911 sayılı Kanun'a muhalefet," "terörle mücadelede görev alanları hedef gösterme" ve "kişisel verileri ele geçirme ve yasma" suçlamaları kullanıldı. Yine üç davada gazetecilere tazminat talebi yöneltildi. "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" ve "iftira" suçlamaları ikişer kez kullanılırken, birer kez kullanılan suçlamalar "örgüte yardım," "görevi yaptırmamak için direnme," "2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenli Bölgeler Kanunu'na muhalefet," "devleti ve organlarını aşışılama," "terör örgütlerinin açıklamalarını yayınlama," "özel hayatın gizliliğini ihlal" ve "suçu ve suçluyu övme" olarak kayıtlara geçti.

Aynı dönemde beş gazeteci hakkında üç yeni dava açıldı. Gazeteciler hakkında açılan yeni davaların ayrıntıları şöyle:

JinNews editörü Nişmiye Güler hakkında sosyal medya hesabından yaptığı haber paylaşımları gerekçe gösterilerek "örgüt propagandası" suçlamasıyla hazırlanan iddianame, İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi. Güler'in ilk duruşması 19 Ocak 2023'te görülecek.

2018 yılında Adıyaman Gerger Adliyesinde görevli hâkim Batuhan Maraşlı hakkındaki rüşvet iddialarıyla ilgili haber nedeniyle *Gerger Fırat* gazetesi Haber Müdürü Özgür Boğatekin ve gazetenin yazarı Hacı Boğatekin hakkında dava açıldı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, "Varank'ın kuzeni köşeyi döndü" başlıklı haber nedeniyle *BirGün* gazetesine tazminat davası açtı. Varank, *BirGün* gazetesi ile gazetenin Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Aydın ve muhabir İsmail Arı'dan 50 bin TL talep etti.

Kasım 2022

Kasım ayı içerisinde 83 gazetecinin yargılandığı 32 dava görüldü.

Davaların 24'ü ileri tarihlere ertelenirken, sekiz tanesi sonuçlandı. Karara bağlanan sekiz davanın ikisinde toplam üç gazeteci (Velat Öztekin, Çağrı Sarı, Arif Koşar) hakkında beraat kararı verilirken, mahkûmiyet kararıyla sonuçlanan beş davada 10 gazeteci (Semiha Şahin, Pınar Gayıp, Mehmet Acettin, Serdal Işık, Beritan Canözer, Şahin Alpay, Ali Bulaç, Ahmet Turan Alkan, Mümtazer Türköne, Engin Eren) toplam 23 yıl 7 ay 9 gün hapis cezasına çarptırıldı. Bir davada ise dört gazeteci (Hazal Ocak, Serkan Ozan, Olcay Büyüктаş Akça, Ozan Yurtoğlu) toplamda 8 bin 720 TL tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Aynı dönemde, iki gazetecinin (Beyza Kural, Gökhan Biçici) maruz kaldıkları ihlaller nedeniyle şikâyetçi olduğu iki dava ileri tarihlere ertelenirken, istinafta da altı gazetecinin (Ömer Çelik, Tunca Öğreten, Mahir Kanaat, Derya Okatan, Eray Sargın, Metin Yoksu) yargılandığı bir dava görüldü.

2022 KASIM

Yargılanan gazeteci sayısı	83
Dava sayısı	32
Ertelenen dava sayısı	24
Sonuçlanan dava sayısı	8
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	6
Beraat kararı verilen dava sayısı	2

İlk derece mahkemelerinde görülen davalarda mahkûmiyet alan gazetecilerden Semiha Şahin ve Pınar Gayıp hakkında "örgüt üyeliği" suçlaması yönünden beraat kararı veren mahkeme, "örgüt propagandası" suçlamasıyla her iki gazeteciye de ayrı ayrı 2 yıl 13 ay 15 gün hapis cezası verdi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın oğlu Bilal Erdoğan'ın şikâyeti üzerine "hakaret" suçlamasıyla yargılanan gazeteciler Hazal Ocak, Serkan Ozan, Olcay Büyüктаş Akça ve Ozan Yurtoğlu, ayrı ayrı 2 bin 180 TL para cezasına çarptırıldı. Mahkeme, ceza 3 bin liranın altında kaldığı için hükmün kesin olduğunu açıkladı.

Etkin Haber Ajansı (ETHA) Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Mehmet Acettin ve eski ETHA Editörü Serdal Işık, "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılandıkları davada ayrı ayrı 2 yıl 6 ay 22 gün hapis cezasına çarptırıldı.

Gazeteci Beritan Canözer, Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesinde dört farklı sosyal medya hesabından yapılan paylaşımlar delil olarak gösterilerek "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılandığı davada hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme, Canözer'e üzerine atılı suçtan 1 yıl 10 ay 15 gün ve 1 yıl 3 ay olmak üzere iki ayrı ceza verdi.

Zaman davasında haklarında verilen hükümler Yargıtay tarafından bozulan Mümtazer Türköne, Şahin Alpay, Ali Bulaç, Ahmet Turan Alkan ve Mehmet Özdemir'in "üye olmamakla birlikte örgüte yardım" suçlamasıyla yeniden yargılandıkları dava mahkûmiyet kararlarıyla sonuçlandı. Mahkeme, üzerlerine atılı suçtan Mümtazer Türköne'yi 3 yıl 9 ay; Şahin Alpay, Ali Bulaç ve Ahmet Turan Alkan'ı ise ayrı ayrı 2 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı.

Kapatılan Dicle Haber Ajansı'nın (DİHA) eski muhabiri Engin Eren, Batman 2. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığı davada "üye olmamakla birlikte örgüte yardım" suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 15 gün cezasına çarptırıldı. Eren, "örgüt üyeliği," "2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler Kanunu'na muhalefet" ve "2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Kanunu'na muhalefet" suçlamalarından ise beraat etti.

Kapatılan *Azadiya Welat* gazetesinin muhabiri Velat Öztekin, Diyarbakır 7. Asliye Ceza Mahkemesinde "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla yargılandığı davada beraat etti. Mahkeme, suçun yasal unsurlarının oluşmadığına hükmetti.

Gazeteciler Çağrı Sarı ve Arif Koşar, "Polis Nusaybin'de halkı taradı: 3 yaralı" başlıklı haber nedeniyle, "devletin askeri veya emniyet teşkilatını aşağılamak" suçlamasıyla yeniden yargılandıkları davada beraat etti.

Kasım ayında görülen 32 davadan sekizinde kullanılan "örgüt propagandası" suçlaması en fazla kullanılan suçlama oldu. Bunun yanı sıra yedişer kez "örgüt üyeliği" ve "hakaret," dört kez "devleti ve organlarını aşağılama, üçer kez "örgüte yardım," "Cumhurbaşkanına hakaret" ve "2911 sayılı Kanun'a muhalefet" suçlamaları kullanıldı. "Terörle mücadelede görev alanları hedef gösterme," "suçu ve suçluyu övme," "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama" suçlamaları ikişer kez kullanılırken, birer kez kullanılan suçlamalar "iftira," "2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenli Bölgeler Kanunu'na muhalefet" ve "düzeltme ve cevabın uygun şekilde yayımlanmaması" olarak kayıtlara geçti.

Yine Kasım ayında gazetecilerin şikâyetiyle açılan iki dava görüldü.

Gazeteci Beyza Kural'a haber takibi sırasında şiddet uygulayan üç polis memurunun "iş ve çalışma hürriyetini ihlal" suçlamasıyla yargılandığı davada esas hakkında mütalaasını açıklayan savcı, polislerin üzerlerine atılı suçtan cezalandırılmasını istedi. Dava 1 Aralık 2022'ye ertelendi.

Gazeteci Gökhan Biçici'ye Gezi protestolarını takip ettiği sırada şiddet uygulayan beş polis memurunun "zor kullanma yetkisine ilişkin sınırların aşılması suretiyle basit yaralama," "hakaret" ve "iş ve çalışma hürriyetini ihlal" suçlamalarıyla yargılandıkları davada ise ifadesi alınmayan bir polis hakkında daha yakalama emri çıkarıldı. Mahkeme davayı 23 Şubat 2023'e erteledi.

İlk derece mahkemelerinin yanı sıra, Kasım ayında toplam altı gazetecinin sanık olarak yargılandığı bir dava da istinaf mahkemesinde görüldü. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Ceza Dairesi, eski Enerji Bakanı Berat Albayrak'ın şikâyetiyle yargılanan gazeteciler Ömer Çelik, Tunca Öğreten, Mahir Kanaat,

Eray Sargın ve Metin Yoksus'ya "kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme" suçundan ayrı ayrı verilen 1 yıl 8 ay hapis cezasını onadı. Daire, davada yargılanan ve tüm suçlamalardan beraat eden Derya Okatan'a, "kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme" ve "örgüt propagandası" suçlaması yönünden, Sargın'a ise "örgüt propagandası" suçlamasından verilen beraat kararlarını da bozdu ve Okatan ve Sargın yönünden dosyanın yeniden yargılama için ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar verdi. Daire, "örgüt üyeliği," "örgüt propagandası" ve "örgüt üyesi olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek" suçlamalarından verilen beraat kararına ilişkin Albayrak'ın avukatının itirazını ise Albayrak'ın suçtan zarar görmediğini belirterek reddetti.

Aralık 2022

Aralık ayı içerisinde toplam 32 gazetecinin yargılandığı 30 dava görüldü. Davaların 22'si ileri tarihlere ertelenirken sekiz tanesi sonuçlandı. Karara bağlanan sekiz davanın dördünde toplam dört gazeteci (Zübeyde Sarı, Hayri Tunç, Sezgin Kartal, Onur Öncü) hakkında beraat kararı verildi. İki gazetecinin (Can Bursalı, Barış Terkoğlu) yargılandığı bir dava ise mahkeme tarafından reddedildi. Mahkûmiyet kararıyla sonuçlanan üç davada iki gazeteci (Hayri Demir, Özgür Boğatekin) toplam 3 yıl 5 ay 7 gün hapis cezasına çarptırıldı. Bir davada ise bir gazeteci (Sedef Kabaş) 35 bin TL tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Gazetecilerin şikâyetiyle açılan bir dava (Beyza Kural) karara bağlandı. Mahkeme sanık olarak yargılanan üç polis memurunu Kural'ın iş ve çalışma hürriyetini ihlal ettikleri gerekçesiyle 6'şar bin TL tazminat ödemeye mahkûm etti.

İstinafta görülen bir davada bir gazeteci (Hakkı Boltan) hakkında yerel mahkemenin verdiği karar bozuldu.

10 gazeteci (Görkem Kınacı, Kürşat Yılmaz, Ferhat Çelik, Osman Akın, Nazlan Ertan, Mustafa Sönmez, Yılmaz Özdil, Levent Gültekin, Semra Çelebi, İbrahim Haskaloğlu) hakkında sekiz yeni dava açıldı.

2022 ARALIK

Yargılanan gazeteci sayısı	32
Dava sayısı	30
Ertelenen dava sayısı	22
Sonuçlanan dava sayısı	8
Mahkûmiyet kararı verilen dava sayısı	3
Beraat kararı verilen dava sayısı	4
Düşürülen/reddedilen dava sayısı	1
Yeni dava sayısı	8

Hakkında hapis cezası verilen gazetecilerden Hayri Demir, haberleri ve sosyal medya paylaşımları nedeniyle Ankara'da yargılandığı davada "örgüt propagandası" suçlamasıyla 1 yıl 21 ay 22 gün hapis cezasına çarptırıldı. Demir, "örgüt üyeliği" suçlamasından ise yeterli ve inandırıcı delil bulunmadığı için beraat etti.

Gerger Fırat gazetesi Haber Müdürü Özgür Boğatekin, dönemin Adıyaman Valisi Mahmut Demirtaş'ın şikâyeti üzerine "kamu görevlisine hakaret" suçlamasıyla yargılandığı davada 7 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Mahkeme hükmün açıklanmasını geri bırakmadı.

Gazeteci Sedef Kabaş, Ocak 2022'de katıldığı bir televizyon programında kullandığı ifadeler nedeniyle Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği suçlamasıyla İstanbul'da yargılandığı davada 35 bin TL manevi tazminat ödemeye mahkûm edildi. Kabaş, olay tarihinde kullandığı ifadeler gerekçe gösterilerek açılan ceza davasında da "Cumhurbaşkanına hakaret" suçundan 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılmıştı.

Türkiye gazetesi yazarı Fuat Uğur'un şikâyeti üzerine "hakaret" suçlamasıyla İstanbul'da yargılanan gazeteci Sezgin Kartal beraat etti.

Gazeteci Onur Öncü, Özgürüz'ün YouTube kanalında 3 Mayıs 2021 tarihinde yayımlanan "Ülkenin başına Hortum Süleyman kesilmek isteyen bir İçişleri Bakanı var!" başlıklı program gerekçesiyle "kamu görevlisine hakaret" suçlamasıyla yargılandığı davanın Küçükçekmece 22. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen ilk duruşmasında beraat etti.

Gazeteci Hayri Tunç, sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek" suçlamasıyla yargılandığı davanın İstanbul 42. Asliye Ceza Mahkemesinde görülen ikinci duruşmasında beraat etti.

Sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek "halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçlamasıyla hakkında dava açılan gazeteci Zübeyde Sarı, "suçun unsurlarının oluşmaması" sebebiyle beraat etti.

Gazeteciler Barış Terkoğlu ve Can Bursalı'nın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eski avukatı Mustafa Doğan İnal'ın şikâyeti üzerine 100'er bin liralık tazminat talebiyle yargılandığı dava, İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından reddedildi.

Aralık ayında görülen 30 davadan sekizinde kullanılan "hakaret" suçlaması en fazla kullanılan suçlama oldu. Bunun yanı sıra beş kez "örgüt propagandası," dörder kez "halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşışılama," "iftira" ve "2911 sayılı Kanun'a muhalefet," üç kez de "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamaları kullanıldı. "Örgüt üyeliği," "kişisel verileri ele geçirmek ve yaymak" suçlamaları ile "tazminat" talebi ikişer kez kullanılırken, birer kez kullanılan suçlamalar "örgüte üye olmamakla birlikte yardım," "askeri ve siyasi casusluk," "terör örgütlerinin açıklamalarını yayınlamak" ve "kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları dinlemek, kaydetmek ve yayınlamak" olarak kayıtlara geçti.

Yine Aralık ayında gazetecilerin şikâyetiyle açılan bir dava görüldü. Bianet eski muhabiri gazeteci Beyza Kural'ı, 6 Kasım 2015'te Beyazıt'ta öğrencilerin YÖK protestosuna polis müdahalesini takip

ederken tehdit ederek ters kelepçe ile gözaltına almaya çalışan üç polisin yargılandığı davada karar çıktı. Mahkeme, sanık polisleri 6'şar bin lira adli para cezasına mahkûm etti. Polislerden biri için hükmün açıklanması geri bırakılırken, daha önce de haklarında erteleme kararı olması nedeniyle iki polisin cezası ertelenmedi. Mahkeme cezayı polisler için 10 eşit takside böldü.

Aralık ayında istinaf mahkemelerinde ise bir gazetecinin davası görüldü. Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi, gazeteci Hakkı Boltan'a, Cizre'de 2015'te ilan edilen sokağa çıkma yasakları sırasında mahsur kaldığı bodrumda hayatını kaybeden *Azadiye Welat* gazetesi Yazı İşleri Müdürü Rohat Aktaş'ın öldürülmesine ilişkin sözleri nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" ve "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" suçlarından verilen toplam 1 yıl 12 ay 17 gün hapis cezasını az bularak cezanın üst sınırdan verilmesini istedi. Dosya yeniden yargılama yapılması için ilk derece mahkemesine gönderildi.

Aynı dönemde 10 gazeteci hakkında sekiz yeni dava açıldı. Gazeteciler hakkında açılan yeni davaların ayrıntıları şöyle:

Gazeteci İbrahim Haskoloğlu hakkında İçişleri Bakanlığının şikâyeti üzerine "kişisel bilgileri hukuka aykırı yolla ele geçirmek" suçlamasıyla dava açıldı. Haskoloğlu hakkında e-devlet'ten veri sızıntısı iddialarına ilişkin sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek soruşturma açılmış, Haskoloğlu bu soruşturma kapsamında 19 Nisan 2022'de tutuklanmış ve 27 Nisan'da serbest bırakılmıştı.

Turkuvaz Medya Grubu Yönetim Kurulu Başkan Vekili Serhat Albayrak'ın suç örgütü lideri Sedat Peker'in iddialarına dair haberler nedeniyle şikâyetçi olduğu *Evrensel Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Görkem Kınacı* ve İmtiyaz Sahibi Kürşat Yılmaz hakkında açılan soruşturma davaya dönüştü. "Hakaret" ve "iftira" suçlamalarıyla haklarında dava açılan Kınacı ve Yılmaz'ın ilk duruşması 23 Mart 2023'te İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinde görülecek.

Yeni Yaşam gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Ferhat Çelik ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Osman Akın hakkında gazetede çıkan ve suç örgütü lideri Sedat Peker'in Serhat Albayrak'a yönelik iddialarını konu alan haberler nedeniyle "hakaret" ve "iftira" suçlamalarıyla dava açıldı. İlk duruşması İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinde 21 Mart 2023'te görülecek dava kapsamında Çelik hakkında yakalama kararı çıkarıldı.

Gazeteci Nazlan Ertan hakkında, İnsan Hakları Derneği (İHD) Eş Başkanı Eren Keskin'in HDP İzmir il binasına yönelik silahlı saldırıda öldürülen Deniz Poyraz'a ilişkin Twitter paylaşımını retweet ettiği gerekçesiyle "kamu görevlisine hakaret" ve "terörle mücadelede görev alan kişileri hedef göstermek" suçlamalarıyla dava açıldı. Davanın ilk duruşması 24 Ocak 2023'te İzmir 21. Ağır Ceza Mahkemesinde görülecek.

Gazeteci ve iktisatçı Mustafa Sönmez hakkında bir sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla dava açıldı. İstanbul Anadolu 38. Asliye Ceza Mahkemesinde görülecek davanın ilk duruşması 2 Şubat 2023'te.

Sözcü gazetesi yazarı Yılmaz Özdil hakkında Sedat Peker'in iddialarında adı geçen Hasan Yeşildağ'ın şikâyeti üzerine "alenen hakaret" suçlamasıyla dava açıldı. İstanbul Anadolu Asliye Ceza Mahkemesinde görülecek davanın ilk duruşması 9 Mart 2023'te.

Gazeteci Levent Gültekin hakkında bir televizyon programında kullandığı ifadeler gerekçe gösterilerek "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla dava açıldı.

Gazete Kadıköy Yazı İşleri Müdürü Semra Çelebi hakkında, 2020 İstanbul LGBTİ+ Onur Haftasında yaptığı sosyal medya paylaşımı nedeniyle "devletin egemenlik alametlerini alenen aşağılama" suçlamasıyla dava açıldı. Çelebi'nin ilk duruşması 2 Şubat 2023'te İstanbul Anadolu 10. Asliye Ceza Mahkemesinde görülecek.

Gözetli ve Soruşturmalar

Rapora konu Ekim, Kasım ve Aralık aylarında en az 32 gazeteci gözetli altına alındı (Eylem Akdağ, Azat Taşkın, Esra Solin Dal, Ömer İbrahimioğlu, Mazlum Engindeniz, Rabia Önver, Meral Danyıldız, Ceren Erdoğan, Zeynep Kuray, Gülsüm Khalilova, Ümit Zileli, Elif Bayburt, Şakir Bedir, Mehmet Koyuncu, Yaren Çolak, Hakan Tosun, Mehmet Zeki Kaya, Diren Yurtsever, Deniz Nazlım, Selman Güzelyüz, Zemo Ağgöz, Berivan Altan, Hakan Yağın, Emrullah Acar, Mehmet Günhan, Ceylan Şahinli, Habibe Eren, Öznur Değer, Çetin Desde, Sibel Tekin, İsmail Mumcu, Fatih Yaşlı).

Gazeteci ve akademisyen Nagihan Akarsel'in Süleymaniye'de öldürülmesini protesto etmek için Diyarbakır'da 4 Ekim 2022 günü düzenlenen eylemde, Mezopotamya Ajansı muhabiri **Eylem Akdağ** ve gazeteci **Azat Taşkın**'in da aralarında olduğu altı kişi gözetli altına alındı. "2911 Sayılı Gösteri ve Yürüyüş Kanunu'na muhalefet etmek" ve "örgüt propagandası" suçlamalarıyla hakkında işlem yapılan altı kişi, emniyetteki işlemlerinin tamamlanmasının ardından 5 Ekim gecesi serbest bırakıldı.

PKK lideri Abdullah Öcalan'ın serbest bırakılması talebiyle 9 Ekim 2022 günü İstanbul'da düzenlenen yürüyüşü takip eden Mezopotamya Ajansı muhabirleri **Esra Solin Dal** ve **Ömer İbrahimioğlu** gözetli altına alındı. Gazeteciler, emniyetteki işlemlerin ardından aynı gün serbest bırakıldı. Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde ise aynı gerekçeyle düzenlenen yürüyüşe yönelik polis müdahalesinde Mezopotamya Ajansı muhabiri **Mazlum Engindeniz** ile JinNews muhabiri **Rabia Önver** gözetli altına alındı.

İstanbul'un Güngören ilçesine bağlı Tozkoparan Mahallesi'nde "kentsel dönüşüm" projesi kapsamında 14 Ekim 2022 günü yıkım için gelen polis ile mahalleli arasında çıkan olayları takip eden gazeteci **Meral Danyıldız** gözetli altına alındı. Emniyet aracına bindirilip üstü aranan Danyıldız daha sonra serbest bırakıldı.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında 25 Ekim 2022 günü dokuz ilde yapılan ev baskınlarında

Mezopotamya Ajansı ve JinNews çalışanı 11 gazeteci “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçlamasıyla gözaltına alındı. Gözaltına alınanlar arasında Mezopotamya Ajansı Yazı İşleri Müdürü **Diren Yurtsever**, muhabirler **Deniz Nazlım**, **Selman Güzelyüz**, **Zemo Ağgöz**, **Berivan Altan**, **Hakan Yalçın**, **Emrullah Acar**, **Mehmet Günhan** ve **Ceylan Şahinli** ile JinNews muhabirleri **Habibe Eren** ve **Öznur Değer** yer aldı. Gözaltına alınanlardan Zemo Ağgöz ev hapsi, Mehmet Günhan ise adli kontrol şartıyla serbest bırakılırken geri kalan dokuz gazeteci 29 Ekim’de tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Yolculuk gazetesi yazarı **Ceren Erdoğan**, 26 Ekim 2022’de Türk Tabipleri Birliği (TTB) Merkez Konsey Başkanı Şebnem Korur Fincancı’nın gözaltına alınmasına ilişkin protestoları takip ederken gözaltına alındı. Erdoğan 27 Ekim’de Twitter hesabından yaptığı açıklamada serbest bırakıldığını duyurdu.

Gazeteci **Zeynep Kuray**, Çağlayan’da bulunan İstanbul Adliyesi’nin önünde hasta mahpusların aileleri tarafından başlatılan “Adalet Nöbeti” eyleminin 32. haftasında, haber takibi yaparken polisler tarafından darp edilerek ters kelepçeyle gözaltına alındı. Kuray, aynı gün serbest bırakıldı.

Rusya’nın Ukrayna işgali sırasında yaptığı yayınlarla tanınan Ukrayna vatandaşı **Gülsüm Khalilova**, Hırvatistan’ın başkenti Zagreb’ten geldiği İstanbul’da 28 Ekim 2022 tarihinde gözaltına alındı. Khalilova sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, Moskova’nın şikayetiyle sabah saatlerinde gözaltına alındığı İstanbul Havalimanı’nda 16 saat tutulduğunu, yetkililerin devreye girmesiyle aynı gün akşam saatlerinde serbest bırakıldığını açıkladı.

Korkusuz gazetesi yazarı **Ümit Zileli**, bir kitap fuarına katılmak için gittiği İzmir’de hakkında “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla açılan bir soruşturma kapsamında 28 Ekim günü gözaltına alındı. Zileli ifadesini daha sonra vermek üzere savcılığın talimatıyla serbest bırakıldı.

İstanbul'un Kadıköy ilçesinde bulunan Kaktüs Genç Kadın Derneğine 17 Kasım 2022'de yapılan polis baskınında ETHA muhabiri **Elif Bayburt** gözaltına alındı. Bayburt, aynı gün gece saatlerinde serbest bırakıldı.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Irak ve Suriye'de düzenlediği hava operasyonlarına karşı 21 Kasım günü Van'da HDP Edremit ilçe binası önünde yapılan eylemi takip eden *Yeni Yaşam* muhabiri **Şakir Bedir**, darp edilerek gözaltına alındı. Bedir, emniyetteki ifade işlemlerinin ardından aynı gün serbest bırakıldı.

İstanbul'da 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü'nde düzenlenen gösterileri takip eden *BirGün* editörü **Yaren Çolak** gösterilere yönelik polis müdahalesinde gözaltına alındı.

"Sade Vatandaş" isimli YouTube kanalının sahibi **Mehmet Koyuncu**, 26 Kasım günü Kocaeli'nin Gebze ilçesinde sokak röportajı yaptığı esnada gözaltına alındı. Daha sonra serbest bırakılan Koyuncu, sosyal medya hesabından paylaştığı videoda hakkında resmi bir gözaltı kararı olmamasına rağmen gözaltına alındığını söyledi.

Gazeteci **Hakan Tosun**, Cengiz Holding'in Kaz Dağları'ndaki Bakır madeni projesinin iptali için Çanakkale'de görülecek dava öncesi 6 Aralık 2022 günü holdingin İstanbul Üsküdar'daki binasının önünde yapılan açıklamayı takip ederken gözaltına alındı. Tosun ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

Yeni Dünya İçin Çağrı dergisinin İstanbul temsilcisi **Çetin Desde** 12 Aralık 2022 günü İstanbul Beyoğlu'nda bulunan evine yapılan polis baskını ile gözaltına alındı. Desde'nin dosyasına gizlilik kararı getirildi. Desde, 16 Aralık'ta denetimli serbestlik kararıyla serbest bırakıldı.

Belgesel yönetmeni ve gazeteci **Sibel Tekin**, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında 16 Aralık 2022 tarihinde evine yapılan baskınla gözaltına alındı. Tekin'in, iki bilgisayarına, belgesel çalışmalarının olduğu çok sayıda hard disk ile kamera ve bazı kitaplarına el konuldu. Tekin, 17 Aralık günü "örgüt üyeliği" suçlamasıyla tutuklandı.

Gazeteci **İsmail Cengiz Mumcu**, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen bir soruşturma kapsamında yapılan operasyonlarda 21 Aralık 2022'de Ankara'daki evinde gözaltına alındı. Mumcu, iki günlük gözaltı süresinin ardından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

Hasta mahpus yakınlarının 18 Aralık 2022 günü İstanbul Kadıköy'de gerçekleştirdikleri Adalet Nöbetinde polisin HDP eski milletvekili ve İstanbul İl Eş Başkanı Ferhat Encü'ye tokat atma görüntülerini kayıt altına alan Artı TV kameramanı **Mehmet Zeki Kaya** gözaltına alındı. Kaya, aynı gün serbest bırakıldı.

Akademisyen ve gazeteci **Fatih Yaşlı**, 19 Aralık 2022'de Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi'nde otobüsten indirilerek bir ihbar ve sonrasında siber suçlar müdürlüğü tarafından hakkında hazırlanan dosya nedeniyle gözaltına alındı. Söz konusu dosyada delil olarak Yaşlı'nın sosyal medya paylaşımlarına yer verildi. Hakkında "Türkiye Cumhuriyeti devletini aşağılamak," "devlet büyüklerine hakaret" ve "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" gibi suçlamalarda bulunulan Yaşlı, verdiği ifade sonrasında serbest bırakıldı.

2022 yılının rapora konu son çeyreğinde ayrıca en az dokuz gazeteci hakkında soruşturma açıldı (Pınar Gayıp, Bahattin Seçilir, Ferhat Çelik, Osman Akın, Fatih Gökhan Diler, Altan Sancar, Mehmet Selçuk Ada, İsmail Arı, Oktay Candemir). Üç gazeteci hakkında başlatılan iki soruşturmada ise takipsizlik kararı verildi.

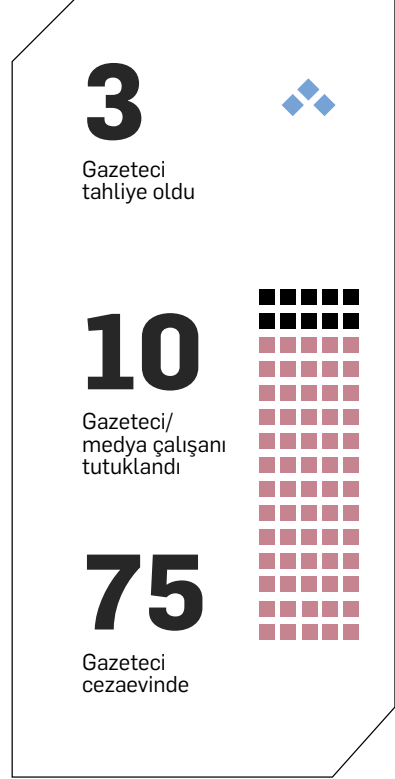
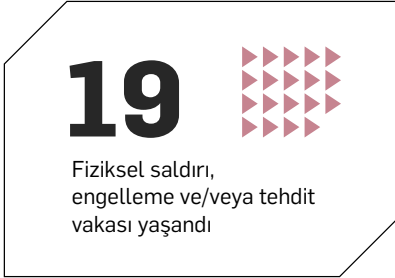
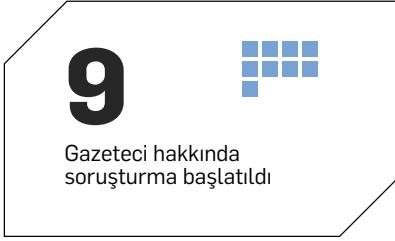
- Gazeteci **Oktay Candemir** hakkında sanatçı Müzeyyen Senar'la ilgili sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek "kişinin hatırasına hakaret" suçlamasıyla soruşturma açıldı. Candemir, avukatıyla birlikte 12 Aralık'ta karakola giderek ifade verdikten sonra serbest bırakıldı.
- ETHA editörü **Pınar Gayıp** hakkında bir sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek bir özel avukatlık bürosunun şikâyeti üzerine "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı. Gayıp, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Güvenlik Şube Müdürlüğüne giderek verdiği ifadenin ardından serbest bırakıldı.

- HDP İzmir İl Örgütüne yönelik saldırıda Deniz Poyraz'ın öldürülmesine ilişkin Gazete Patika'da yayımlanan bir haber nedeniyle Halkın Günlüğü Yazı İşleri Müdürü **Bahattin Seçilir**'e ikinci kez soruşturma açıldı.
- Organize suç örgütü lideri Sedat Peker'in Turkuvaz Medya Grubu CEO'su Serhat Albayrak hakkındaki iddialarına dair haberler nedeniyle *Yeni Yaşam* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Ferhat Çelik** ve Yazı İşleri Müdürü **Osman Akın** hakkında "hakaret" ve "iftira" suçlamalarıyla soruşturma açıldı. Soruşturma daha sonra davaya dönüştü.
- Diken haber sitesinin "Adli yıl açılış töreninin yayıncılığını 'kapan' AKP'ye yakın şirket Sağkan'ı sansürledi" başlıklı haberi nedeniyle sitenin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü **Fatih Gökhan Diler** ve Ankara temsilcisi **Altan Sancar** hakkında AKP Ankara Milletvekili Ali İhsan Arslan'ın şikâyeti üzerine soruşturma başlatıldı. Gazeteciler ifadelerini vermek üzere emniyete çağrıldı.
- Gazeteci **Mehmet Selçuk Ada**, 13 Kasım 2022 tarihinde yaptığı bir sosyal medya paylaşımı gerekçe gösterilerek hakkında "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla soruşturma başlatıldığını duyurdu.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, 18 Kasım 2022 tarihinde *BirGün*'de yayımlanan "Deniz manzaralı araziyi Varank'ın 'kuzeni' kaptı!" başlıklı haber nedeniyle gazetenin muhabiri **İsmail Arı**'dan "kamu görevlisine hakaret" suçlamasıyla şikâyetçi oldu. Gazeteci Arı hakkında soruşturma başlatıldı.

Tunceli Emek gazetesinin imtiyaz sahibi **Hüsniye Karakoyun** ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü **Mahmut Karakoyun**'un yaptıkları bir haber nedeniyle haklarında "dezenformasyon" yasası uyarınca "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak" ve "hakaret" iddialarıyla yapılan suç duyurusu için Tunceli Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından takipsizlik kararı verildi. Savcılık, haberin yayımlandığı tarihte "dezenformasyon" yasasının yürürlükte olmadığını belirtti. Savcılık ayrıca haberin yayımlanmasında toplumsal ilgi ve kamu yararı bulunduğunun altını çizdi.

ETHA editörü **Pınar Gayip** hakkında Bartın'daki maden kazasına ilişkin Twitter'da yaptığı paylaşım gerekçe gösterilerek "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla başlatılan soruşturma da takipsizlikle sonuçlandı.

Tutuklamalar ve Tahliyeler

Cezaevindeki gazeteci sayısındaki artış özellikle Kürt medya kuruluşlarına yönelik baskıların yoğunlaşmasıyla birlikte yılın son çeyreğinde de devam etti. 2022'nin üçüncü çeyreği itibarıyla 68 olan cezaevindeki gazeteci sayısı Mezoptamya Ajansı ve JinNews çalışanı dokuz gazetecinin tutuklanmasıyla birlikte yılın son çeyreğinde 75'e çıktı. Aynı dönemde önceki dönemlerde tutuklanan iki gazeteci ise tahliye oldu.

Rapora konu dönemde ayrıca bir gazeteci tutuklandı ve 10 günlük tutukluluğun ardından serbest bırakıldı.

- Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında 25 Ekim 2022 günü dokuz ilde yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan Mezopotamya Ajansı ve JinNews çalışanı 11 gazeteciden dokuzu, 29 Ekim 2022 günü “örgüt üyeliği” suçlamasıyla tutuklanarak cezaevine gönderildi.
- Gazeteci Hasan Tolga Balcılar, “terörle mücadelede görev alan kamu görevlisini hedef göstermek” suçlamasıyla tutuklu yargılandığı davanın 11 Ekim 2022 günü görülen duruşmasında beraat etti. Mahkeme, beraatla beraber Balcılar’ın tahliyesine karar verdi.
- Van’da 13 Mayıs 2016 tarihinde tutuklanan ve “örgüt üyeliği” ve “örgüt propagandası” suçlamalarıyla yargılanan kapatılan Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Nedim Türfent, hapiste geçirdiği 6 yıl 6 ayın ardından 30 Kasım 2022 günü Elâziğ Karakoçan K-1 Tipi Kapalı Cezaevinden tahliye oldu. (Türfent’le serbest kalmasının ardından yaptığımız röportajı içeren *Nedim Türfent: Cezaevleri şimdi içerinin de içerisi* başlıklı yazımıza [buradan](#) ulaşabilirsiniz)
- Bitlis’te bir çocuğun cinsel istismarına yönelik iddiaları sosyal medya hesabından paylaşmasının ardından gözaltına alınan Bitlis Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sinan Aygül “dezenformasyon” yasası uyarınca tutuklanan ilk gazeteci oldu. “Yanılıcı bilgiyi alenen yayma” (TCK 217/A) suçlamasıyla 14 Aralık günü tutuklanan Aygül, 22 Aralık’ta tahliye edildi.

Yargılamalarda Neler Oldu?

Kapatılan Zaman gazetesinin dört yazarına hapis cezası: *Zaman* davasında haklarında verilen hükümler Yargıtay tarafından bozulan gazetenin eski köşe yazarları Mümtazer Türköne, Şahin Alpay, Ali Bulaç, Ahmet Turan Alkan ve editör Mehmet Özdemir’in yeniden yargılandıkları davada karar çıktı. Mahkeme, “örgüte üye olmamakla birlikte yardım” suçundan Mümtazer Türköne hakkında 3 yıl 9 ay,

Şahin Alpay, Ali Bulaç ve Ahmet Turan Alkan'a ise ayrı ayrı 2 yıl 6 ay [hapis cezası verdi](#). Mahkeme ayrıca hakkındaki yakalama emri infaz edilemeyen Mehmet Özdemir'in dosyasının ayrılmasına karar verdi.

Taraf davasında verilen mahkûmiyetler bozuldu: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Ceza Dairesi, *Taraf* gazetesinin eski yöneticileri Ahmet Altan, Yasemin Çongar, Yıldırım Oğur ve muhabir Mehmet Baransu hakkında verilen cezaları hukuka aykırılık gerekçesiyle [bozdu](#). Karar gereği yeniden yargılama yapılacak.

Oy birliğiyle alınan kararda azami tutukluluk süresini dolduran Baransu'nun, başka suçtan tutuklu veya hükümlü değilse tahliye edilmesine hükmedildi. Ancak Mersin Limanı'nda gümrükte ele geçirilen genetiği değiştirilmiş (GDO) piring hakkında yaptığı haberle ilgili yargılandığı davada 19,5 yıl hapis cezası alan Baransu hüküm özlü olduğu için cezaevinden çıkamayacak.

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, 4 Mart 2022 tarihli karar duruşmasında Baransu'yu "devletin güvenliğine ilişkin belgeleri temin etme" suçlamasıyla altı yıl, "devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama" suçlamasıyla da yedi yıl olmak üzere toplam 13 yıl hapis cezasına çarptırmıştı. "Devletin güvenliğine veya iç veya dış siyasal yararlarına ilişkin belge veya vesikaları kısmen veya tamamen yok etme, tahrip etme, bunlar üzerinde sahtecilik yapma, hileyle alma veya çalma" suçundan Baransu'nun beraatına karar veren mahkeme, "örgüt üyeliği" suçlaması yönünden ise davanın reddine karar vermişti.

Çongar, Altan ve Oğur'un "devletin güvenliğine ilişkin belgeleri temin etme" suçundan 3 yıl 4 ay hapisle cezalandırılmasına karar veren mahkeme, üç gazetecinin diğer suçlar yönünden ise beraatlarına hükmetmişti.

İstinaf kararına dair ayrıntılı bir değerlendirmeyi Yasemin Çongar ve Ahmet Altan'ın avukatı Figen Albuga Çalıklıuşu tarafından kaleme alınan *Balyoz değil Egemen Harekat Planı davası* başlıklı [yazımızda](#) bulabilirsiniz.

Redhack davasında cezalar onandı, beraat bozuldu: Hacker grubu Redhack tarafından sızdırılan dönemin Enerji Bakanı Berat Albayrak'a ait elektronik e-postaları haberleştiiren gazeteciler Ömer Çelik, Tunca Öğreten, Mahir Kanaat, Eray Sargin ve Metin Yoksu'ya "kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme" suçlamalarıyla verilen cezalar İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Ceza Dairesi tarafından onandı. Daire, davada yargılanan ve tüm suçlamalardan beraat eden Derya Okatan'a, "kişisel verileri hukuka aykırı olarak ele geçirme" ve "örgüt propagandası" suçlaması yönünden, Sargin'a ise "örgüt propagandası" suçlamasından verilen beraat kararlarını da bozdu. Okatan ve Sargin yönünden dosyanın yeniden yargılama için ilk derece mahkemesine gönderilmesine karar verildi.

Beyza Kural'a şiddet uygulayan polisler 10 taksitle 6 bin TL para cezası: Bianet eski muhabiri Beyza Kural'ın maruz kaldığı polis şiddetiyle ilgili Anayasa Mahkemesinden çıkan ihlal kararının ardından üç polis memuru hakkında "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçlamasıyla açılan davada sanık polisler **para cezasına çarptırıldı**. Y.Ş., N.D. ve K.A. isimli polis memurları, 6 Kasım 2015 tarihinde İstanbul'daki YÖK protestosunu izlediği sırada "Hiçbir şey eskisi gibi değil artık, size öğreteceğiz" diyerek Kural'a ters kelepçeli gözaltı girişiminde bulunmuştu. Mahkeme, sanık polislerden N.D.'yi "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçundan 6 bin TL adli para cezasına mahkûm etti ve N.D. yönünden hükmün açıklanmasını geri bıraktı. Aynı suçtan sanık polisler K.A. ve Y.Ş.'ye de 6'şar bin lira para cezası veren mahkeme, cezayı 10 eşit taksite böldü. Sanık polisler K.A. ve Y.Ş.'nin daha önce de haklarında erteleme kararı olması nedeniyle bu ceza ertelenmedi.

Sedef Kabaş'a tazminat cezası: Gazeteci Sedef Kabaş, Ocak ayında katıldığı bir televizyon programında kullandığı ifadeler nedeniyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'a hakaret etmekle suçlandığı davanın sonunda 35 bin TL manevi tazminat ödemeye mahkûm edildi. Yargılamayı yürüten İstanbul 41. Asliye Hukuk Mahkemesi, Kabaş'ın sözlerini yayımlayan Tele 1 televizyonunun sahibi ABC

Radyo, Televizyon ve Dijital Yayıncılık AŞ'nin de 25 bin lira manevi tazminatı yasal faiziyle birlikte davacıya ödemesine hükmetti.

Kabaş, aynı ifadeleri nedeniyle Ocak ayında gözaltına alınıp tutuklanmış, hakkında "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla açılan davada 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılmıştı. Mart ayında tahliye olan Kabaş, dava kapsamında 49 gün tutuklu kalmıştı.

Beritan Canözer'e sosyal medya paylaşımları nedeniyle hapis

cezası: JinNews muhabiri Beritan Canözer hakkında, dört farklı sosyal medya hesabından yapılan paylaşımlar delil gösterilerek "zincirleme örgüt propagandası" suçlamasıyla açılan dava **karara bağlandı**. Diyarbakır 4. Ağır Ceza Mahkemesi, Canözer'e üzerine atılı suçlamadan 1 yıl 10 ay 15 gün ve 1 yıl 3 ay olmak üzere iki ayı ceza verdi. Mahkûmiyet kararı Canözer'in bu sosyal medya hesaplarından ikisinin kendisine ait olmadığını belirtmesine rağmen çıktı. Duruşmada Canözer'in avukatı Resul Temur da müvekkilinin gözaltında bulunduğu sırada iddianamede yer verilen "Beritan Sarya" isimli hesaptan paylaşım yapıldığına dair belgeleri mahkemeye sundu ve Canözer'in beraatını talep etti.

Hayri Demir "örgüt propagandası" suçlamasıyla hapis cezasına

çarptırıldı: Gazeteci Hayri Demir'in Suriye'nin kuzeyinde yaptığı gazetecilik faaliyetleri nedeniyle "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" suçlamalarıyla Ankara 15. Ağır Ceza Mahkemesinde yargılandığı dava mahkûmiyet kararıyla sonuçlandı. Davanın 15. duruşmasının sonunda kararını açıklayan mahkeme heyeti, Demir'e "örgüt propagandası" suçundan 1 yıl 21 ay 22 gün **hapis cezası verdi**. Mahkeme, Demir'in yeterli ve inandırıcı delil bulunmadığı için "örgüt üyeliği" suçlamasından beraatına karar verdi ve yurt dışı çıkış yasağı şeklindeki adli kontrolünü de kaldırdı.

Gazeteciler Barış Terkoğlu ve Can Bursalı'ya açılan tazminat

davası reddedildi: Gazeteciler Barış Terkoğlu ve Can Bursalı ile Independent Türkçe'ye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın eski avukatı Mustafa Doğan İnal'ın şikâyetiyle açılan tazminat davasının

üçüncü duruşması 6 Aralık 2022 günü İstanbul 11. Asliye Hukuk Mahkemesinde görüldü. Mahkeme, davanın reddine karar verdi. Terkoğlu “Cendere” isimli kitabında, Erdoğan’ın eski avukatı İnal’ın İstanbul Büyükşehir Belediyesinden 15 milyon lira vekalet ücreti aldığı iddialarını ortaya koymuş, Bursalı da bu iddiaları Independent Türkçe’deki haberinde yazmıştı. İnal, kişilik haklarının zedelendiği iddiasıyla şikâyetçi olduğu Terkoğlu ve Bursalı ile Independent Türkçe’ye 100’er bin liralık manevi tazminat davası açmıştı.

GAZETECİLERE YÖNELİK SALDIRI VE ENGELLEMELER

Gazetecileri hedef alan saldırı ve engellemeler 2022'nin son çeyreğinde de devam etti. Expression Interrupted tarafından açık kaynaklardan derlenen verilere göre, yılın son çeyreğinde gazetecilere yönelik en az 19 saldırı, şiddet içeren polis müdahalesi veya tehdit vakası yaşandı. Bir gazetecinin Türkiye'ye girmesi engellenirken bir gazetecinin evi de daha sonra asılsız olduğu ortaya çıkan bir ihbar üzerine gece kapısı kırılarak basıldı.

Aynı dönemde gazetecilere yönelik saldırıların faillerinin yargılandığı davalar da görüldü. Gezi Parkı eylemlerini takip ettiği sırada polis şiddetine maruz kalan dokuz8HABER Genel Yayın Yönetmeni Gökhan Biçici'ye şiddet uygulayan beş polisin yargılandığı davanın üçüncü duruşmasına sanık polisler katılmadı. "Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırların aşılması suretiyle basit yaralama," "hakaret" ve "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçlamalarıyla yargılanan beş polisten biri hakkında daha yakalama kararı çıkarılarak dava 23 Şubat 2023'e ertelendi. Dava kapsamında bir diğer polis memuru hakkında da yakalama kararı bulunuyor.

Gazeteci Beyza Kural'a şiddet uygulayan polislerin "iş ve çalışma hürriyetini ihlal" suçlamasıyla yargılandıkları davada ise karar çıktı. Mahkeme, sanık polislerden N.D.'yi "iş ve çalışma hürriyetinin ihlali" suçundan 6 bin TL adli para cezasına mahkûm ederken N.D. yönünden hükmün açıklanmasını geri bıraktı. Aynı suçtan sanık polisler K.A. ve Y.Ş.'ye de 6'şar bin lira para cezası veren mahkeme, cezayı 10 eşit taksite böldü. Sanık polisler K.A. ve Y.Ş.'nin daha önce de haklarında erteleme kararı olması nedeniyle bu ceza ertelenmedi.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, haber takip eden gazetecilere yönelik tehdit, darp ve hakaret suçlamalarının hedefinde olan İstanbul Güvenlik Şube Müdürü Hanifi Zengin hakkında İstanbul Valiliğinin soruşturma izni verilmemesine dair kararını iptal etti ve Zengin

hakkında soruşturma başlatılmasını istedi. Hanifi Zengin hakkında Artı TV kameramanı Bilal Meyveci ve AFP foto muhabiri Bülent Kılıç adına suç duyurularında bulunulmuştu.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi, Gezi Parkı eylemlerinin dokuzuncu yıl dönümünde İstanbul Taksim'de 31 Mayıs 2022 günü düzenlenen eylemde gazetecileri darp eden polisler hakkında işlem yapılmasına izin vermeyen İstanbul Valiliği kararını da kaldırdı. Eylem sırasında Halk TV'den Erdinç Yılmaz ve Ozan Demiriz, Tele 1 TV muhabiri Engin Açar ve kameraman Umutcun Yitük, Gazete Fersude muhabiri Hayri Tunç, Dokuz8 Haber muhabiri Fatoş Erdoğan ve Karşı Mahalle muhabiri Sezgin Kartal'ın aralarında bulunduğu gazeteciler polis koridoruna alınarak darp, hakaret ve tehdide maruz bırakılmışlardı. *Evrensel*'den Meltem Akyol, *BirGün*'den Gökay Başcan, Halk TV'den Ozan Demiriz, Flash Haber TV'den Dilan Polat, Nil Derin Aydoğdu ve Sevda Doğan ise ters kelepçeli şekilde gözaltına alınmış ve saatlerce bu şekilde bekletilmişti.

Rapora konu yılın son çeyreğinde yaşanan tehdit, fiziksel saldırı ve engellemelerden kayda geçenler şöyle:

- **2 Ekim:** Kadın örgütlerinin İran'da Ahlak Polisi tarafından öldürülen Mahsa Amini için Van'da gerçekleştirmek istediği yürüyüşü takip eden gazeteci Hakan Yalçın, kolluk kuvvetleri tarafından darp edilerek alandan uzaklaştırıldı. (Van)
- **2 Ekim:** Solfasol TV muhabiri Zişan Kürüm, Ankara Kadın Platformunun çağrısıyla Mahsa Amini için düzenlenen basın açıklamasına yapılan polis müdahalesi sırasında darp edildi. (Ankara)
- **3 Ekim:** *Şarköy'ün Sesi* gazetesi editörü Deniz Önal, CHP'li Şarköy Belediye Başkanı Alpay Var'ın ağabeyi Alper Var'ın yumruklu saldırısına uğradı. Alper Var, Deniz Önal'ın gazetenin imtiyaz sahibi olan babası Yakup Önal'ı da ölümlü tehdit etti. Yakup Önal saldırının gerekçesi olarak, gazetede yayımladıkları ve Alpay Var'ın odağında olduğu bir usulsüzlük ve evrakta sahtecilik soruşturmasının haberini gösterdi. (Tekirdağ)

- **12 Ekim:** *Sözcü* gazetesi muhabiri Sayime Başçı'nın İstanbul'un Şişli semtindeki evi gece yarısı bir canlı bomba ihbarı gerekçe gösterilerek polisler tarafından basıldı. Kalabalık bir şekilde Başçı'nın oturduğu dairenin önüne gelen polisler, kapıyı koçbaşıyla kırarak içeri girdi. Daha sonra ihbarın asılsız olduğu ortaya çıktı. (İstanbul)
- **26 Ekim:** TTB Merkez Konsey Başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın gözaltına alınmasına ilişkin protestoları takip eden gazeteciler polis tarafından engellendi; Gazete Yolculuk muhabiri Ceren Erdoğan gözaltına alındı. *Evensel* muhabiri Eylem Nazlır'ın boğazı bir polis memuru tarafından sıkıldı, telefonu ve basın kartı elinden alındı. (İstanbul)
- **28 Ekim:** Hasta mahpusların aileleri tarafından başlatılan Adalet Nöbeti eylemine müdahale eden polis, gazeteciler Gülistan Dursun ve Hayri Tunç'u darp etti. Polis, Dursun'un fotoğraf makinesine el koymaya çalıştı. Haber takibi yapan gazeteci Zeynep Kuray da darp edildi. Kuray'a ters kelepçe uygulandı. (İstanbul)
- **3 Kasım:** Yurt dışında yaşayan gazeteci Amberin Zaman, Londra'yı ziyaret eden CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ile görüşmesine dair 3 Kasım günü bir paylaşım yaptıktan sonra sosyal medyada tehdit ve saldırıların hedefi oldu.
- **15 Kasım:** Zafer Partisi Genel Başkan Ümit Özdağ, İstiklal Caddesi'nde yaşanan bombalı saldırı sonrasında Zafer Partisi Genel Başkan Yardımcısı Adem Taşkaya'nın avukat Jiyan Tosun'u "bombayı bırakan kişi" diye hedef göstermesiyle ilgili kendisine soru soran Rudaw muhabiri Ömer Sönmez'e, "Zafer Partisi iktidarında Rudaw TV Türkiye sınırları içerisine giremeyecek" diyerek tehditle cevap verdi. (İstanbul)
- **16 Kasım:** KKTC'de yayın yapan *Havadis* gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Başaran Düzgün'ün Türkiye'ye girişine N-82 kodu (Türkiye'ye giriş yapması ön izine bağlı yabancılar tahdit kodu) gerekçe gösterilerek izin verilmedi. (İstanbul)
- **21 Kasım:** HDP Adana İl Örgütü'nün, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak ve Kuzey Suriye'ye düzenlediği hava operasyonunu protesto

etmek için Çukurova ilçe binası önünde yapmak istediği basın açıklamasına müdahale eden polis, *Evrensel* muhabiri Volkan Pekal'ı darp etti. Bir polis memuru "Biz senin kim olduğunu biliyoruz" diyerek Pekal'ı tehdit etti. (Adana)

- **21 Kasım:** HDP'nin Van Edremit ilçe binası önünde aynı nedenle düzenlenen basın açıklamasına müdahale eden polis, açıklamayı takip eden *Yeni Yaşam* muhabiri Şakir Bedir'i darp ederek gözaltına aldı. (Van)
- **21 Kasım:** Diyarbakır'da Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kuzey Suriye ve Irak Kürdistan Bölgesi'ne yönelik hava operasyonlarına ilişkin yapılan açıklamaya müdahale eden polis, gazetecilerin çekim yapmasını engelledi. (Diyarbakır)
- **21 Kasım:** İstanbul Tabip Odasının çağrısı üzerine TTB Merkez Konseyi Başkanı Şebnem Korur Fincancı'ya mektup ve kart göndermek amacıyla İstanbul Sirkeci'deki Büyük Postane önünde bir araya gelen kişilere polis müdahale etti. Polis ekipleri haber takibi yapmaya çalışan gazetecileri de alandan çıkardı. (İstanbul)
- **25 Kasım:** Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü'nde İstanbul Beyoğlu'nda düzenlenen eylemleri izleyen gazeteciler polis tarafından engellendi. *BirGün* gazetesi editörü Yaren Çolak gözaltına alındı, etkinliği takip eden *BirGün* muhabiri Havva Gümüşkaya polis tarafından "Başlarım haberine!" denilerek engellendi. Foto muhabiri Ali Öz de polis tarafından darp edildi. (İstanbul)
- **6 Aralık:** Cengiz Holding'in Kaz Dağları'ndaki bakır madeni projesinin iptali için Çanakkale'de görülecek dava öncesinde holdingin Üsküdar'daki binası önünde açıklama yapmak isteyenlere polis müdahale etti. Haber takibi yapan gazeteci Hakan Tosun'un çekim yapması engellendi, Tosun'un da aralarında olduğu yedi kişi gözaltına alındı. (İstanbul)
- **8 Aralık:** İsmailağa cemaatine bağlı Hiranur Vakfı'nın kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in altı yaşındaki kızını "imam nikahı ile evlendirmesini"

haberleştiren gazeteci Timur Soykan, sosyal medyada hedef gösterildi. Misvak adlı dergi sosyal medya hesabından yayımladığı bir çizimle ve "İslam'a saldıran Timur Soykan ve zihniyeti tutuklansın" ifadeleri ile Soykan'ı hedef gösterdi. Misvak'ın tweetinin ardından "Timur Soykan Yargılsın" etiketiyle kampanya başlatıldı.

- **11 Aralık:** Diyarbakır'da PKK lideri Abdullah Öcalan için düzenlenen gösteriye müdahale eden polisler, kalkanlarını havaya kaldırarak gazetecilerin çekim yapmasını engelledi. (Diyarbakır)
- **11 Aralık:** Bartın'da oynanan Bartınspor-Polatlı Belediyespor karşılaşması sonrasında polisin taraftar grubuna müdahale ettiği anları görüntüleyen *Halkın Sesi* gazetesinin sahibi Halil Tekin polis şiddetine maruz kaldı. Tekin görüntü aldığı esnada polis tarafından yerlerde sürüklendi. Polisler, gazeteciyi yere yatırıp darp ederek telefonunu almaya çalıştı. Bartın Valiliği, olayların ardından bir polisin görevden uzaklaştırıldığını açıkladı. (Bartın)
- **13 Aralık:** İzmir'in Selçuk ilçesine bağlı Çamlık mahallesinde belediyenin, İzmir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün kaçak yapılarla ilgili talimatına uymayarak inşaata devam etmesine ilişkin haber yapmak için bölgeye giden Büyük İzmir TV muhabiri Figen Avcioğlu ve kendisine eşlik eden kameraman sivil bir şahıs tarafından darp ve tehdit edildi. Çekim esnasında Avcioğlu'nun elindeki mikrofonu alan şahıs kameraya da zarar verdi. Şahıs daha sonra "tüfeğimi alıp geliyorum" diyerek gazetecileri tehdit etti. (İzmir)
- **18 Aralık:** Hasta mahpus yakınlarının İstanbul Kadıköy'de gerçekleştirdikleri Adalet Nöbetine müdahalede bulunan polis ekipleri Artı TV kameramanı Mehmet Zeki Kaya'yı gözaltına aldı. Müdahale esnasında yere düşürülerek tekme atılan gazeteci Umur Taştan da kulağına darbe aldı. (İstanbul)
- **20 Aralık:** Tele 1 YouTube ekibinden muhabir Hude Gurbüz ve kameraman Furkan Durmaz, İstanbul'un Esenler ilçesinde sokak röportajları yaptıkları sırada bir grubun tekme ve yumruklu saldırısına uğradı. (İstanbul)

RTÜK VE BİK CEZALARI

RTÜK ve BİK, rapora konu üç aylık dönemde taraflı ceza uygulamalarıyla muhalif medya kuruluşları üzerinde baskı unsuru olmayı sürdürdü.

Rapora konu dönemde RTÜK tarafından verilen cezalar diğer dönemlerde olduğu gibi ağırlıklı olarak Halk TV, Tele 1 ve KRT'yi hedef alırken Üst Kurulun Tele 1 için verdiği üç günlük ekran karartma cezası ise yargıdan döndü.

BİK tarafından resmi ilan yayımlama hakkı kalıcı olarak iptal edilen *Evrensel* gazetesinin karara yaptığı itirazlar reddedilirken BİK'in *Yeni Asya* gazetesine yönelik uyguladığı ilan cezası ise rapora konu dönemde 1000. gününü aştı.

RTÜK Cezaları

RTÜK'ün CHP kontenjanından seçilen üyesi İlhan Taşcı'nın açıkladığı RTÜK'ün yıllık "karnesine" göre, Üst Kurul 2022 yılında da ağırlıklı olarak muhalif televizyon kanallarını cezalandırdı. 2022 yılında Halk TV'ye 23, Tele 1'e 16, KRT TV'ye altı, Fox TV'ye beş, Flash TV'ye dört kez ceza kesen RTÜK, böylece muhalif kanallara yönelik 54 ceza kararı almış oldu. Aynı dönemde RTÜK, TGRT'ye iki, Beyaz TV ve ATV'ye de birer defa ceza verirken A Haber, Ülke TV, Kanal 7, TV Net ve TV 24'e ise herhangi bir cezai yaptırım uygulamadı. Üst Kurulun Halk TV, Tele 1, KRT, Flash TV ve Fox TV'ye verdiği cezaların toplamı 17 milyon 335 bin lira tutarında olurken TGRT, Beyaz TV ve ATV'ye uygulanan cezaların toplam miktarı 1 milyon 674 bin lira olarak kaydedildi.

Rapora konu dönemde, 2023'te yapılması planlanan seçimler yaklaştıkça RTÜK'ün iktidar partilerinin siyasi hedefleri doğrultusunda hareket ederek muhalif televizyon ve radyolara baskısını artıracak yönünde endişeler öne çıktı. RTÜK'ün bir diğer CHP'li üyesi olan Okan Konuralp, 3 Kasım 2022'de Twitter hesabından yaptığı açıklamada Üst Kurulun "AKP'nin siyasi propagandası olarak kurgulanmış bir tanıtım filminin tüm TV ve radyolarda 'ücretsiz ve zorunlu' olarak yayınlatılması kararı aldığını" duyurdu.

Seçime giden süreçte haber ve bilgi akışının kısıtlanabileceğine dair endişeler özellikle 13 Kasım 2022'de İstiklal Caddesi'nde gerçekleştirilen bombalı saldırı sonrası yaşanan erişim engellemeleri ve RTÜK tarafından getirilen yayın yasağıyla daha da güçlendi. Saldırı sonrası sosyal medya platformlarına erişim 10 saat boyunca engellenirken, RTÜK de Kültür ve Turizm Bakanlığının talebi üzerine olayla ilgili haberlere yayın yasağı getirdi.

Yine rapora konu dönemde, RTÜK'ün AKP'li üyesi Taha Yücel'in ASELSAN genel müdür yardımcısı olup istifa etmesi üzerine Üst Kurula yeni üye seçimi gerçekleştirildi. Siyasi partiler arasında yaşanan çeşitli milletvekili istifaları nedeniyle boşalan kontenjanın hangi parti tarafından doldurulması gerektiği sorusu tartışma konusu olsa da tartışma AKP tarafından aday gösterilen Mete Hacıarifoğlu'nun RTÜK'e seçilmesiyle sona erdi. Şu an itibarıyla RTÜK'te AKP ve iktidar ortağı MHP kontenjanından seçilen üyeler mutlak çoğunluğu ellerinde tutuyor. Dokuz üyeli Üst Kurulun dört üyesi AKP, ikişer üyesi MHP ve CHP, bir üyesi de HDP kontenjanından seçilen isimlerden oluşuyor.

2022'nin son çeyreğinde kayıtlara geçen RTÜK cezaları şöyle:

- RTÜK, 6 Ekim 2022 tarihli toplantısında, suç örgütü lideri Sedat Peker'in Turkvaz Medya Grubu Başkanvekili Serhat Albayrak ve AKP Erzurum Milletvekili Zehra Taşkesenlioğlu hakkındaki iddialarının tartışıldığı programlar nedeniyle Tele 1, Halk TV ve KRT'ye idari para cezası verdi.
- RTÜK, aynı tarihteki toplantısında Tele 1'e "18 Dakika" isimli programda sunucu Merdan Yanardağ'ın Osmanlı İmparatorluğu ile ilgili sözleri nedeniyle idari para cezası verdi.
- Üst Kurul, 6 Ekim 2022 tarihli toplantısında ayrıca "Nihat'la Muhabbet" isimli programda sunucu Nihat Sırdar'ın Diyanet'i eleştiren ifadeleri nedeniyle Kafa Radyo'ya idari para cezası verdi.

- Halk TV'de yayımlanan "Sözüm Var" programı, RTÜK tarafından verilen "yayın durdurma" cezası nedeniyle 10 Ekim 2022 tarihinde yayımlanamadı. RTÜK, 14 Eylül tarihli toplantısında "Sözüm Var" ve "Medya Mahallesi" programlarında "bir terör örgütü üyesinin sivil bir mağdur gibi gösterilmesi" ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun "aranıyor" ifadesiyle siyah beyaz fotoğrafının ekranda yer alması nedeniyle Halk TV'ye beş kez program durdurma ve üst sınırdan idari para cezası vermişti.
- RTÜK, 19 Ekim 2022 tarihinde Tele 1 kanalına üç gün ekran karartma cezası verdi. Oy çokluğu ile alınan karara gerekçe olarak, kanala konuk olan Türkiye İşçi Partisi (TİP) İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil'in "Diyanet bu haliyle bir dini kurum falan değil bir siyasal İslamcı gereçtir ve kapatılmalıdır" ifadeleri gösterildi. RTÜK kararında, söz konusu yayında 6112 sayılı Kanun'un 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan; "İrk, dil, din, cinsiyet, sınıf, bölge ve mezhep farkı gözeterek toplumu kin ve düşmanlığa tahrik edemez veya toplumda nefret duyguları oluşturamaz" hükmünün ihlal edildiği, aynı hükmün bir yıl içinde ikinci kez ihlal edilmesi nedeniyle kanalın yayınlarının üç gün süreyle durdurulduğu belirtildi. Karar, Şubat 2023'e kadar benzer bir ceza alması halinde Tele 1'in kapatılacağı anlamına geliyor. Ancak RTÜK kararı, Ankara 2. İdare Mahkemesinden döndü. Tele 1'in itirazını değerlendiren mahkeme, oy birliği ile cezanın yürütmesini durdurdu ve RTÜK'ten ceza işleminin sebep ve gerekçesine dair detaylı bir açıklama istedi.
- RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, "FETÖ" davasında yargılanan eski futbolcu ve AKP milletvekili Hakan Şükür'ün, TV5'te yayımlanan "Düşünme Vakti" adlı programa konuk olması nedeniyle TV5 hakkında inceleme başlatıldığını açıkladı.
- RTÜK, 21 Aralık 2022 tarihli toplantısında Halk TV'de yayımlanan Medya Mahallesi programına üç ayrı ceza verdi. RTÜK Üyesi İlhan Taşçı, cezalardan birinin "Medya Mahallesi" adlı programda sunucu Ayşenur Arslan'ın "mimikleriyle terörü övdüğü" gerekçesiyle verildiğini duyurdu. İddiyayı reddeden RTÜK

Başkanı Ebubekir Şahin ise “Üyemiz İlhan Taşçı her zamanki gibi kasıtlı dezenformasyona neden olmuştur” dedi. RTÜK “Medya Mahallesi” programının farklı tarihlerdeki iki ayrı yayınına da yine Ayşenur Arslan’ın ifadeleri nedeniyle yüzde 3 para cezası verdi.

- RTÜK 21 Aralık tarihli toplantısında Tele 1 televizyonuna da iki ayrı ceza verdi. Prof. Dr. Emre Kongar ile Merdan Yanardağ’ın İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu’na verilen hapis cezasına yönelik sözlerini gerekçe göstererek Tele 1’e yüzde 3 idari para cezası veren Üst Kurul, “Açıkça” isimli programda sunucu Gökmen Karadağ’ın ifadeleri nedeniyle de kanala ayrıca yüzde 3 para cezası verdi.
- RTÜK aynı toplantıda, İlker Karagöz ile “Çalar Saat” programına konuk olan TİP İstanbul Milletvekili Sera Kadıgil’in, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın ekonomi demeçlerine ilişkin, “Bir tek gün pazara gitse şu cümleyi kurmaya utanır” sözleri üzerine Fox TV’ye yüzde 3 idari para cezası verdi.

BİK Cezaları

Rapora konu dönemde BİK tarafından gazetelere herhangi bir ilan kesme cezası verilmedi. Anayasa Mahkemesi, ilan kesme cezalarıyla ilgili dört gazetenin yaptığı 14 bireysel başvuruyu tek bir dosyada birleştirerek aldığı 10 Mart 2022 tarihli pilot kararında cezaların basın ve ifade özgürlüğünün ihlali olduğuna hükmetmiş, BİK’in cezalara gerekçe olarak gösterdiği 195 sayılı Kanun’un 49. maddesinin yeniden düzenlenmesini isteyerek hükmün Meclise gönderilmesine karar vermişti. BİK ise kararın ardından yaptığı açıklamada ilgili maddede değişiklik yapılana kadar Basın Ahlak Esasları kapsamında yapılan başvuruları toplantı gündemine almamaya karar verdiğini duyurmuştu.

Aynı dönemde BİK, *Evrinsel* gazetesinin resmi ilan ve reklam yayımlama hakkını iptal eden karara karşı yaptığı itirazları ise reddetti. BİK, Eylül 2019’da “toplu satın alım” gerekçesiyle *Evrinsel*’in ilan hakkını durdurmuş, Ağustos 2022’de ise bu hakkı

kalıcı olarak iptal etmişti. Rapora konu dönemde BİK, *Evrensel* tarafından karara yapılan iki itirazı reddetti. Ret gerekçesinde “gazetenin ihlalini ortadan kaldıracak yeni müspet herhangi bir bilgi ve belgenin sunulmadığı” ifade edildi.

BİK, *Yeni Asya* gazetesine de 28 Ocak 2020'den bu yana ilan yasağı uyguluyor. Ekim 2022 itibarıyla 1000. gününe ulaşan bu ilan yasağı raporun hazırlandığı dönemde hâlâ sürüyordu.

P24 ve Expression Interrupted çalışma ekibi diğer web sitelerine verilen bağlantılarda sağlanan içeriği kontrol edemez ve bu içeriklerden sorumlu tutulamaz. Bu rapordan yapılan alıntılardan ötürü doğabilecek sonuçlardan P24 ve Expression Interrupted ekibi ve sorumlu değildir.